

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Disputatio XVII. De efficacia Divinæ voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

implicat in terminis aliquid esse defectibile & intrinsicum DEO; quia defectibilitas est prædictam potentiale conveniens enti creato & ab illo.

Secundò sequeretur, libertatem non tantum virtualiter, sed realiter distingui ab actus Divini necessitate, quod est contra Adversar. Sequelam probò. Quod est realiter separabile, est realiter distinctum; sed terminatio illa intrinseca quæ talis esset ab actu necessario quæ tali realiter separabilis, quia in quantum defectibilis, in tantum est amissibilis: sed amissibile est separabile ab illo, quod est necessarium & inamissibile: ergo illa intrinseca terminatio, quæ defectibilis realiter, etiam est realiter separabilis ab actu quæ necessarium & indefectibile.

Tertiò. Implicat etiam formalis tantum compositio in DEO, uti contra Scotistas arguit ipse Gonet: ergo etiam implicat quæcumque formalis tantum defectibilitas, amissibilis: quia sicut formalis compositio arguit potentialitatem & defectum; sic etiam formalis defectibilitas.

10. Colliges secundò. Divinam voluntatem non posse per suspensionem ab omni decreto, & merè negativè aliquid liberè non velle. Nam quidquid sit de illa questione: utrum detur libertatem exercitium voluntatis create sine omni actu ipsius. Ratio est primò, quòd Divinum decretum positivè terminari ad cuiuslibet rei esse, vel non esse, nihil aliud est, quàm cuiuslibet rei esse, vel non esse dependere ab actualissima voluntate DEI: sed dependet: ergo. minor constat: quia, quæ sunt, ideo sunt, quia DEUS voluit; quæ verò non sunt, ideo non sunt, quia DEUS noluit illa producere, & ante omne decretum DEI nihil est futurum, vel non futurum: sed tota radix futuritionis, vel non futuritionis est ipsum decretum, prout suprà dictum de rerum futuritione. Major etiam est clara, quia decretum DEI nihil est aliud, quàm Divina voluntas in actu secundo infinite perfecta.

Ratio est secundò. Illa libertas est in DEO ponenda, quæ est perfectissima & actualissima;

sed libertas per modum actus & exercitii phisici est multò perfectior, quàm quæ est per modum puræ omissionis, & exercitii tantum moralis & interpretativi: ergo. adde; quod voluntas suspensa ab actu est in potentia ad actum, quod de DEO dici nequit.

Dices primò. Terminatio ad objecta creata nullam dicit perfectionem in DEO; ergo voluntas Divina potuit liberè non terminari ad objecta creata.

Resp. non dicit explicitè & formaliter perfectionem, concedo, non dicit implicitè & arguitivè, nego. provenit quippe ex infinita actualitate Divinæ voluntatis, & dependentia omnis esse & non esse ab ipsa.

Dices secundò. Potuit omnipotentia & misericordia DEI, &c. manere suspensa ab omni exercitio creandi, miserendi, &c. ergo similiter libera voluntas DEI potuit liberè manere suspensa ab omni exercitio volendi.

Resp. disparitatem esse, quòd exercitia omnipotentia, misericordia, &c. dicant actionem transeuntem, quæ secundum illud creatum, quod dicit extra DEUM, sine imperfectione abesse potest, exercitium verò volendi & nolendi dicit actum immanentem, positivam, & actualissimam voluntatem DEI, quæ utique abesse à DEO non potest.

Dices tertiò. Non requiritur positivus influxus Divinæ omnipotentia ad annihilationem rei; ergo nec requiritur positivum decretum ad non futuritionem ipsius.

Resp. nego paritatem; quia si DEUS per subtractionem sui concursus & influxus positivi rem quamvis ab esse reducat ad non esse, illa non subtrahitur, sed subijcitur actualissima suæ voluntatis dominio: si autem rerum non futuritionem non haberet decretum positivum DEI, non esset dependens ab actuali & positiva voluntate DEI. Subtractio quoque influxus non dicit negationem ex parte DEI, sed effectus & actionis create: econtrà suspensio voluntatis diceret negationem suæ actualissimæ voluntatis ex parte ipsius DEI.

DISPUTATIO XVII.

DE

Efficacia Divinæ voluntatis.

Et hæc controversia celeberrima, summis partium studiis agitata, & cum iis, quæ adversus scientiam mediam præmissimus, necessariò connexa. An videlicet dentur in DEO eiusmodi decreta, quæ antecedenter ad omnem determinationem humanæ voluntatis sive absolute, sive conditionatè prævisam habeant intrinsecam efficaciam, & causalitatem infallibiliter influxivam sine dependentia ab aliquo extrinseco in operationes nostræ voluntatis, in tempore à nobis liberè eliciendas, quæ decreta vocamus prædefinitia, & prædeterminantia; an verò prout (ex opposito docent scientiæ mediæ sectatores) solum sint admittenda decreta cum causa secunda concurrenti, ex suppositione liberæ determinationis per scientiam mediam antecedenter prævisæ: vel, ut vocant, decreta indifferentia, h. e. offerentia concurrentium indifferentem humanæ vo-

voluntati sive ad amorem, v. g. sive ad odium, vel negationem amoris, prout ipsa voluntas se determinaverit. Ad huius igitur difficultatis enucleationem in praesenti disputatione accingimur.

ARTICULUS I.

An admittenda sint decreta ab intrinseco efficacia, & prae-desinentia?

S U M M A R I A.

1. Explicantur decreta indifferentia.
2. Rejiciuntur, quia obsunt causalitati causa prima.
3. Et certitudini Divinae providentiae.
4. Suntq. nugatoria.
5. Explicatur decretum intrinseco efficax.
6. Afferitur & probatur auctoritate scripturae & PP.
7. Specialiter S. Augustini.
8. Et Doctoris Angelici.
9. Nec non ratione.

§. I.

Rejiciuntur decreta indifferentia.

1. **A**liter quidem, & aliter hoc decretum explicatur à suis Patronis, dum Molina vult illud esse terminatum solum ad generalem rationem actionis; Suarez & Martignon dicunt esse decretum conditionatum, quasi DEUS dicat: *Volo cum Petro ad amorem concurrere; si ipse ad amorem se determinat.* Lugo vult, per hoc decretum offerri concursum determinatum ad particulares quoque rationes actionis, sub disjunctione tamen, puta ad amorem, vel odium. In hoc nihilominus omnes conveniunt, concursum ab illo decreto oblatum ordine & prioritare naturae non praecedere determinationem liberi arbitrii, neque distingui ab actione creaturae.

2. **CONCLUSIO. I.** *Decretum indifferens repugnat.* Ita tota Schola, S. Th. Illustrissimus Reдинг, q. 6. a. 5. La Moneda dub. 10. §. 2. Ratio est primò: quia liberum hominis consensum & determinationem subtrahit causalitati causa primae. Sublatà quippe posterioritate & dependentià effectus, tollitur causalitas causa: atqui per hoc decretum indifferens tollitur posterioritas & dependentia liberi consensus à causa prima: non enim stante hoc indifferenti decreto, ideo voluntas liberè agit hunc in individuo actum, quia DEUS vult & facit agere; sed vice versà ideo DEUS vult concurrere ad hunc actum, quia se humana voluntas liberè ad ipsum determinat. Sequitur proinde, quòd voluntas humana seipsam primò determinet, & hæc ipsa determinatio sit ens à se, præcedens causalitatem causa primae, se ipsam in supernaturalibus discernat ab alio, &c. quæ in tract. de auxiliis latè disputantur.

Ipsa quoque ratio indifferentiæ vim causalitatis evertit. Nam à causa indifferente quæ tali impossibile est, prodire determinatam ef-

fectum, ut ipsi adversarii in philosophicis laepe ocllamant: sed illud decretum, velur etiam executio seu concursus ab ipso præparatus est indifferens, & expectat determinationem ultimam ab ipso consensu voluntatis: ergo ab ipso non procedit determinatus effectus, adeoque ad salvandam primæ causæ efficaciam pernitus nihil conducit.

Secundò. Quia hoc decretum indifferens videtur eruere oculum Divinae providentiæ. Nam ut sup. cap. ostendimus, futura in seipsis absque omni determinatione causæ nec sunt futura, nec proinde ut futura cognosci possunt: ergo debent à Divina scientiâ & providentiâ videri in determinatione causæ: sed ratio huius decreti indifferentis nihil certò videri potest in determinatione causæ. Ipsum enim hoc decretum, cum vel tantum sit generale, vel conditionatum, vel disjunctivum ex parte objecti, præsupponit determinationem causæ liberæ, per quam particularis, & ad hunc in individuo actum potius, quam ad alium determinetur. Sed hæc ipsa determinatio humanæ voluntatis est incerta, contingens, fallibilis: & quascunque assignas conditiones, & circumstantias, sanè & illa sunt solum contingenter conjuncta, ut ex illis arbitrii humani præponderans inclinatio certò & infallibiliter colligi non possit. Manet ergo, quòd stante hoc indifferenti decreto DEUS certò & infallibiliter futura contingentiâ cognoscere non possit. Ne dicam, quòd modus iste exploratorius tum cognoscendi, tum decernendi sit DEO maxime indecorus, quo à voluntatis creatæ prævia determinatione explicari debeat, quem in finem, & objectum suum ille indifferens concursus collimare debeat.

Tertiò. Quia decretum illud videtur esse nugatorium. Da enim ab æterno decrevit DEUM concurrere cum Petro, concursu simultaneo, & per ipsam consensum Petri determinabili ad certam speciem actus; tum sensus huius Decreti virtualiter erit iste: *Concurram cum Petro ad actum amoris, si ipse se determinet ad actum amoris.* Atqui hoc decretum esse nugatorium ostenditur primò, quia concursus DEI identificatur cum operatione Petri: igitur huius Decreti sensus erit: *Concurram ad operationem amoris, si concurrat ad operationem amoris.* Secundò: quia talis promissio concursus videtur fieri sub conditione impossibili. Quia quando aliquid promittitur sub conditione, debet ipsa conditio posse impleri in aliquo signo priori, antequam impleatur promissio, c. g. promissio

sistit dare equum, si acceperis centum: non antea trades equum, quam accipias centum. Sed est impossibile, ut prius impleatur conditio, quam in indifferenti decreto saltem implicite & virtualiter involvitur, quam ponatur ipsa promissio. Conditio quippe est contentus & determinatio Petri, quae in priori ad actualem concursum DEI poni non potest: tum quia esset ens à se, tum quia in Adversariorum sententia non distinguitur à concursu.

Ad ulteriorem huius Decreti refutationem pertinent argumenta partim contra scientiam mediam adducta, partim pro intrinseca efficacia decretorum mox adducenda.

§. II.

Statuitur intrinseca efficacia decretorum circa actus bonos.

Nomine decreti intrinsece efficaciae intelligimus actum immanentem Divinae voluntatis, quo DEUS ab aeterno decrevit, ut voluntas creata in hac determinata temporis differentia sese potius ad hoc, quam ad alterum oppositorum determinet: ita ut haec voluntas creata determinatio sequatur infallibiliter & metaphysicè certitudine ex virtute intrinseca Divinae voluntatis praevidi creatam voluntatem ad alterutram contradictionis partem determinantis, ideoque virtualiter transeuntis, non verò quòd ipsum decretum suam fortitatem efficaciam ex adjunctione vel suppositione liberæ determinationis creatae, prout per scientiam conditionatorum pravila, & futura ante suppositionem decreti divini subiective absoluti. Hoc decretum, eò quòd effectum ex seipso & intrinseca sua causalitate infallibiliter inferat, vocamus intrinsece efficax, & quia ordine causalitatis praecedit voluntatis creatae liberam determinationem, eamque facit à se ceu prima causa dependere, vocamus praedeterminativum, seu praedeterminativum.

CONCLUSIO II. Decreta intrinsece efficacia, & bonorum alium praedeterminativa necessario sunt admittenda in DEO. Ita schola Thomistica cum suo Doctore Angelico, quibus (tametsi aliis visis & modis explicandi) accedunt Illustrissimus Rending, Henricus à S. Ignatio, Martinez disp. 3. de DEO praedestin. sect. 3. §. 1. post Suarez, aliosque complures RR. Et indicatur pf. 113. omnia quaecumque voluit, fecit. Ephel. 1. operatur omnia secundum consilium voluntatis suae. Apoc. 4. tu creasti omnia, & propter voluntatem suam erant.

Horum decretorum etiam sub nomine praedeterminativum & praedeterminationum veritas probatur imprimis auctoritate SS. PP. à quibus S. Dionysius de Divinis Nomin. c. 5. inquit: *Dicimus esse in DEO existentium substantias & particulariter PRÆCONSTITUTIVAS RATIONES, quas Theologia PRÆDEFINITIONES PRÆDETERMINATIONES vocat, & divinas voluntates existentium PRÆDEFINITIVAS seu DISCRETIVAS, vel FACTIVAS, per quas super substantialis existentia omnia PRÆDETERMINAVIT, atque produxit.* S. Athanasius in Epist. ad Ephel. c. 2. dicit: *Bona & P. Metz. Theol. Schol. Tom. 1.*

opera paravisse DEUM electis suis, qua differri non poterunt, NEQUE PRÆTERMITTI, quin peragantur tanquam Divinitus PRÆFINITA. S. Leo expendens illud Luc. 22. *Filius hominis sicut desinitum est, vadit. ita loquitur: nec ulla poterat ratione turbari, quod ante aeterna saecula & MISERICORDITER erat dispositum, & incommunicabiliter PRÆFINITUM.* quibus adde Gregor. M. 12. moral. c. 1. *Cuncta DEVS praesciens ante saecula decrevit, qualiter per saecula disposuit.* Theodoret. in c. 1. ad Ephel. *Ante mundi constitutionem ea, qua ad nos pertinent, praescivit & praedestinavit.* D. Bern. tract. de grat. *Nihil horum evenit, quod non, prout vult, potens praedeterminet voluntate.*

Probatur secundò specialiter auctoritate S. Augustini, qui apud Prosperum sent. 58. dicit: *Divina voluntas est suprema causa omnium corporaliū, spiritualiumque motionum; nihil enim sit, quod non de invisibili & intelligibili summi Imperatoris aula aut jubeatur aut permittatur.* Solil. c. 26. *Antequam exirem de vulva, quidquid tibi placuit, praedestinasti de me.* tract. 114. in Jo. *qua futura erant per singula tempora, in DEI sapientia causas efficientes habent.* tract. 105. *Certis immutabilibus causis omnia futura praedestinavit.* l. 5. Confels. c. 9. *Etiam faciendorum ordinem DEVS praedestinat.* Enchiridii c. 102. & 3. *quidquid DEVS operatur, volens operatur,* l. 83. quest. q. 3. *Hoc est fieri aliquid DEO agente, quod volente, c. 14. de corrept. & grat. cum autem, inquit homines per correptionem in viam justitiae seu veniunt, seu revertuntur, quis operatur in cordibus eorum salutem, nisi ille, qui cuilibet plantanti atque riganti in incrementum dat DEVS, cui volenti saluum facere nullum hominum resistit arbitrium: sic enim velle aut nolle in volentis aut nolentis est potestate, ut Divinam voluntatem non impediatur, nec superet potestatem.* Et infra exponens, quomodo DEUS Saulcem voluerit ad Israelis regnum evehere, quando, inquit, *DEVS voluit Sauli regnum dare, sic erat in potestate Israelitarum, subdere se memorato viro, sive non subdere, quod utique in eorum positum voluntate, ut etiam DEO valeret resistere, quia tamen hoc non fecit, nisi per ipsorum hominum voluntates, sine dubio habens humanorum cordium, quò placeret, inclinandum omnipotentissimam potestatem.*

Ubi nota primò. DEUM efficaciter movere humanas voluntates, iisque uti ad finem intentum, ut tamen non auferat resistendi potentiam, in sensu nimirum diviso, non composito, ut ex sup. textu liquet.

Secundò efficaciam huius voluntatis non esse refundendam in consensum humanae voluntatis sub conditione praevidi, aut aliam causam creatam, sed in omnipotentissimam potestatem inclinandum, quo vult, humanorum cordium.

Probatur tercio auctoritate Angelici Doctoris, qui praedeterminationes & praedeterminationes verbis apertissimis docuit ac pronuntiavit: q. 3. de ver. a. 7. dicens. *Omnes effectus secundi ex DEI praedestinatione proveniunt.* Ad Annibald. dist. 47. q. un. a. 4. *Voluntate DEI non solum res in esse producentur, sed etiam rebus producentis modum,*

quo producantur, prædeterminavit. Item hic a. 8. in c. & q. 22. a. 4. & præcipue q. 23. de verit. a. 5. dicit: quod voluntas Divina ceu agens fortissimum, non tantum suâ efficaciam attingat res ipsas, sed etiam modum rerum, ita ut necessariis det necessitatem, contingentibus contingentiam, ut adeo juxta S. Doct. ipsa rerum contingentia in Divinam causalitatem refundi debeat. Et ne antiquam illam evasionem occineres: in tantum à DEO tribui contingentiam rebus, in quantum producit & conservat activam virtutem rerum, occurrit ipsemet S. Doctor q. 3. de pot. a. 7. dicens: *DEVS est causa actioni cuiuslibet, in quantum dat virtutem agendi, & in quantum applicat actioni.* Et adhuc clarius ibidem. Tertiò modo dicitur una res esse causa actionis alterius, in quantum movet eam ad agendum, in quo non intelligitur collatio aut conservatio virtutis activæ (advertis mentem S. Doctoris?) sed applicatio virtutis ad actionem, sicut homo est causa incisionis cultelli ex hoc ipso, quod applicat acumen cultelli ad incidendum movendo seipsum. Similia habet in expositione epist. ad Rom. c. 8. ad illa verba: *Quicumque Spiritu DEI aguntur, &c.* hic q. 25. a. 5. ad 1. non potest esse, ut DEVS aliqua faciat, qua non præciverit, & præordinaverit se facturum, quia ipsum facere subjacet præscientia & præordinationi

DEI q. 116. a. 1. in c. Omnia, que hic aguntur, Divina providentia subducuntur, tanquam per eam præordinata. q. 3. de verit. a. 7. Omnes effectus secundum ex prædestinatione proveniunt. quodl. 12. a. 4. Omnia sunt à DEI providentia prædeterminata & ordinata, &c.

Probatur quartò rationibus. I. Illa omnia DEUS prædefinit & præordinat, quæcumque cadunt sub suam Divinam providentiam: sed omnes actus boni liberæ voluntatis cadunt sub Divinam providentiam, ut est de fide: ergo illos prædefinit & præordinat. Major ex eo liquet, quod Divina providentia vel sit ipsa voluntas DEI præordinans (juxta Scotum & RR.) vel eandem includat juxta Thomistas. Secundo. Scientia futurorum ita est submixta proposito, ut nisi DEUS decerneret liberorum actuum futuritionem, nihil foret assignabile, per quod transiret à statu possibilitatis ad statum futuritionis, nec proinde fierent objectum Divinæ scientiæ, prout præcedenti disputatione deduximus: sed consequens est absurdum: ergo.

Tertiò probatur refutatione tum decretorum indifferentium priori §. facta, tum scientiæ mediæ in præcedenti disputatione, simulque argumentis mox in explicatione intrinsecæ efficacæ adducendis.

ARTICULUS II.

Qualis sit ista intrinseca efficaciam Decretorum?

SUMMARIUM.

1. Martinezi doctrina exponitur.
2. Eidem opponitur doctrina S. Augustini: ac
3. Omnes auctoritates & rationes oppugnantes scientiam mediam.
4. Decreta non essent amplius intrinsecè efficacia.
5. Sicut nec auxilia.
6. Etiam formaliter spectata.
7. Hac efficaciam non salvat omnipotentissimum dominium Divina voluntatis.
8. Deberent futura contingentia videri in seipsis.
9. Efficaciam doctrina tradita ab Henrico à S. Ignatio proponitur.
10. Ostenditur repugnare cum doctrina S. Augustini.
11. Ordo divine providentiæ debet causis secundis aliquid plus conferre, quam habeant extra illum ordinem.
12. Sicut videntur futura in essentia tanquam causa, sic causantur.
13. Sequeretur futura contingentia certò videri in causis proximis.
14. Causæ secundæ simul sumptæ non habent majorem connexionem cum humana voluntate, quam seorsim sumptæ.
15. Ordo Divina providentiæ requirit infinitam certitudinem.
16. Assertio prima: prædefinitiones dantur de omni actu bono.
17. Probatur auctoritate & ratione S. Augustini.
18. Assertio secundo physica efficaciam.
19. 20. Ejus fundamentum ex ratione univarsalissimi influxus causæ primæ.
21. Excluditur recursus ad concursum indifferentem oblatum.
22. Assertio tertiò & probatur prædefinitio ad materiale peccati.
23. Exponitur significatio facti.
24. Ostenditur non respici à SS. PP.
25. Ratio pro fato Christiani accepto.
26. Calumnia, quæ Adversarii decreta prædefinitionis impugnant.
27. Ostenditur latè diveritas inter Calvinismum & sententiam Thomistarum.
28. Refellitur replicatio Petri Fulienfis.
29. Per decreta prædeterminantia etiam causam libertatem, non est propositio paradoxæ: unde petitur principium.
30. Retorsio in Adversarios.
31. Non obest veritati doctrine, quod hæretici quodammodo illius terminis & sententiis utantur.
32. Solvitur argumentum de necessitate antecedenti.
33. Instantia de suppositione antecedente & impedimento impedibili expeditur.
34. An ex prædeterminatione bonorum actuum sequatur causalitas peccati?
35. 36. Exponuntur auctoritates contra prædefinitionem materialis peccati.
37. Tridentini definitio nullo modo contraria.
38. Solvitur argumentum de conformitate humanæ voluntatis cum Divina.
39. Occurrit instantia de inclinatione naturali.
40. An homo teneatur resistere promotioni ad materiale peccati?
41. Quandoque voluntas causæ & antecedenti pariter voluntas effectus & consequenti?
42. Non sequitur, quod DEVS habeat contrarias voluntates.

§. 1.

Resolvitur efficacia fundata in scientia media.

1. **M**artinez in M. SS. de DEO prædestin. sc. 3. §. 1. cum ex D. Augustino de bono perseverantia. c. 17. necessitatem efficacis & prædefiniens decreti saltem respectu supernaturalium nostrorum actuum liberorum probaret, alias virtutem DEI omnipotentissimam potestate, supremamque dominio in nostras liberas voluntates, in 3. conclusione asserat hucusque efficaciam sic exponit: *Hæc DEI efficacia prædefinitio, est illa simpliciter benefica DEI voluntas, quæ homini operanti bonum præparavit auxilium infallibile & certum pro bona operatione, non purè materialiter, quod est verum, sed formaliter, quia est certum, & infallibile, quæ sententia tria dicit: primò, quòd DEUS per scientiam mediam exploraverit, quænam auxilia homini bene operaturo sint congrua, quæ alteri non operaturo non sint congrua: secundò, quòd ex speciali affectu benevolentia velit auxilia conferre operaturo, quæ prævidit ipsi fore congrua & obtentura consensus. Tertio, quòd hæc benefica voluntas tendat in illa auxilia formaliter ut congrua & habitura infallibilem effectum, atque ex parte motivi respiciat honestatem liberalitatis largioris supra liberalitatem providentia communis; cum tamen voluntas eadem auxilia conferendi homini non operaturo tendat in illa tanquam intrinsecè conducentia ad bonam operationem, non verò ut congrua, & ex parte motivi respiciat honestatem providentia tantum sufficientis. Sic ille.*
2. **C**ontra quam sententiã est primò. Efficacia sic explicata non est Augustiniana: ergo nec vera. Consequencia est Adversarii, qui totis viribus in suas partes conatur trahere S. Augustinum. Antecedens probatur: Decretum prædefiniens S. P. Augustini non est subnixum præscientia; efficacia decreti per advers. est subnixum præscientia: ergo dissentit à Doctrina S. Patris. Antecedens probatur primò. Decretum, cuius efficacia esset subnixum præscientia, fuit illa, quam Faustus Rhegiensis contra S. Augustinum asserbat, ut patet ex ejusdem l. 2. c. 3. dicentis. *Nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit.* Et ex epist. D. Prospero ad D. Augustinum. Secundò, quia idem Faustus l. 1. de lib. arbit. c. 11. Divum Augustinum vocat *interemptorem liberi arbitrii, quia in alterutram partem omnia statuta & definita esse pronuntiat: non lanè, quia prædefinitio esset subnixum præscientia, sed quia docebat S. P. quòd præscientia sit subnixum decreto. ut habet in cit. c. 17. de bono perseverantia. Tertio, quia eodem loco S. P. habet istam sequelam. Si dantur beneficia à DEO: *aut ea se daturum esse præscivit, profectò prædestinavit.* In sententia Adversariorum opposita valet sequela: si prædestinavit, præscivit; cum fundamentum efficacis prædestinationis sit præscientia conditionata.*
3. **C**ontra sunt secundò omnes autoritates & rationes, quas contra futuritionem decreto præsuppositam, & contra scientiam mediam antè adduximus, & pro gratia efficacis suo loco adducemus,

4. **C**ontra est tertio, quòd efficacia decreti sic exposita foret & non foret intrinseca. Foret ex hypothese Adversar. Non foret; quia, cum efficacia decreti sit ejus infallibilis connexio cum effectu, tunc non est intrinseca efficacia decreti, quando infallibilem connexionem cum effectu non habet ex meritis & virtute sibi propria & inexistente, sed ex hypothese & conjunctione alicujus extrinseci: atqui decretum non habet infallibilem connexionem, ex virtute sibi inexistente; sed ex suppositione scientia media, in qua antecederet ad decretum fuit conditionatè prævisa congruitas auxiliorum cum libero arbitrio, & futuro consentus; unde nisi illa congruitas per scientiam mediam fuisset sic explorata, rueret omnis certitudo & infallibilitas decreti prædefiniens: ergo decretum suam certitudinem non habet ex suis meritis, & virtute inexistente, sed ex hypothese congruitatis & consentus futuri in scientia media conditionatè prævisi.

5. **C**onfirmatur. In tantum decretum prædefiniens haberet intrinsecam efficaciam, in quantum præpararet auxilia infallibiliter connexa cum consensu & operatione: sed ex hoc capite non potest esse intrinsecè efficax: ergo. Major est Adversar. minor probatur. Ipsum auxilium ab intrinseco, & secundum proprias vires est indifferens, ut conjungatur, vel non conjungatur cum consensu, & quòd potius conjungatur, quàm non conjungatur, id habet ex prævisione futuri consentus in scientia media, ubi suam sortitur congruitatem; ideòque si idem entitativè auxilium conferatur non operaturo, h. e. qui prævidetur in scientia media non acceptaturus illud auxilium, eo ipso non est efficax, decretum quoque conferendi tale auxilium non est efficax: ergo cum decretum pro suo objecto habeat tale auxilium intrinsecè indifferens, ratione illius fieri non potest intrinsecè efficax.

6. **D**ices quidem, quòd tamen auxilium materialiter spectatum sit indifferens; non tamen spectatum formaliter, prout nimirum substat beneficentissima voluntati Divine, decernentis illud conferre tanquam congruum. Sed contra est: quòd istud ipsum, *formaliter*, non competit auxilio, nisi per denominationem extrinsecam à prævisione scientia media, in qua, & à qua sumit denominationem congrui: ergo necdum salvatur intrinseca efficacia. Confirmatur, Si haberet ab intrinseco rationem auxilii congrui formaliter, tunc etiam per sua intrinseca distingueretur ab auxilio purè sufficienti non congruo; sed hoc dici non potest in sententia Adversariorum: ergo nec antecedens.

7. **C**ontra est quartò. Intrinseca efficacia decretorum debet salvare omnipotentissimum DEI dominium super humanas voluntates: sed hoc non salvatur per explicatam efficaciam: ergo. Major est D. Augustini. Minor probatur; tum, quia ista decreta dependent à prævisa futuritione consentus; neque posset DEUS facere per suam omnipotentiam, ut per illa auxilia moveretur voluntas in iis circumstantiis: in quibus per scientiam mediam prævidetur non consensus: tum quia omnis ista connexio, quam sive decretum sive auxilium à decreto præparatum habet, tantum est moralis; sed ista

ista non salvat omnipotentissimæ voluntatis efficaciam, quæ debet esse summa & perfectissima in genere efficaciam, certitudinis & infallibilitatis, adeoque non moralis, sed metaphysica. De qua statim plura.

8. Contrà est quintò, Nisi decretum prædefinienti sit simpliciter antecedens nostras voluntates, tunc ista præsuppositivè ante decretum DEI saltem in statu conditionato viderentur in seipsis, & non in essentia DEI tanquam causa: consequens non est admittendum, prout super. de visione & scientia latè deduximus: ergo nec antecedens. Sequela non negatur ab adversariis, estque manifesta: quia essentia Divina non aliter est causa actualium creaturarum, quàm per liberum decretum suæ voluntatis: ergo si de decretum non antecedit fututionem eventus, non potest DEUS illam videre in sua essentia tanquam causa.

§. II.

*Refertur & refutatur intrinseca efficacia
Henrici à S. Ignatio.*

9. **H**ic præclarus Author postquam contra scientiam mediam prædefinientia decreta firmiter stabilivit, repudiatis tamen physicis prædeterminationibus dist. 10. a. 3. efficaciam decreti reducit in moralem motionem, sive in præparationem mediorum & causarum secundarum, ex se quidem fallibilem & defectibilem, prout tamen substantiant ordini Divinæ providentiæ infallibiliter & indefectibiliter consequentium suos effectus; eò quòd virtus Divina etiam defectibiles causas sine defectu conservat, adhibendo adminicula, & removendo obstacula; quemadmodum industrius Agricola circa plantationem arboris procedens quandoque infallibiliter eandem perducit ad frugem.

10. Hæc sententia quamvis medià vià sibi videatur incedere, quia tamen ab Augustinianæ efficaciam sinceritate declinat, non videtur scopum veritatis assequi. Unde contrà est primò, Divus Augustinus requisivit majorem efficaciam, quàm moralem ex parte omnipotentissimæ DEI voluntatis; sed hæc sententia tantùm attribuit efficaciam moralem: ergo non consonat cum mente & doctrina S. Augustini. Minor deducitur ex doctrina Adversariorum. Efficacia namque consistens in præparatione causarum secundarum tantùm moraliter moventium absque aliquo influxu physico, sive ipsis causis secundis, sive ab illis causis in voluntatem impresso, non potest esse major, quàm moralis: sed talis est efficacia Divinæ prædefinitionis juxta Adversarios: ergo.

Major verò multipliciter probatur. Nam primò D. Augustinus requisivit majorem efficaciam, quàm concedebatur à Semipelagianis; sed moralem nec ipsi negarunt; quæ nimirum sic *suadendo exhortationibus, movendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium, corque ipsum illuminando*, ut habet S. Prosper de vocat. gent. l. 2. c. 26. Unde & ipse S. Augustinus l. 1. de grat. Christi c. 8. 10. postquam retulit verba Pelagii, quibus explicat gratiæ efficaciam: *operatur in nobis velle, quod bonum est, velle, quod sanctum est, dum nos*

terrenis cupiditatibus deditos, multorum more animalium tantummodo presentia diligentes, futura gloria magnitudine & premiorum sollicitatione succendit, dum revelatione sapientia in desiderium DEI stupentem suscitatur voluntatem, dum nobis suadet omne, quod bonum est, quid ad hæc D. Augustinus? Hinc apparet, inquit c. 10. hæc enim gratiam consistere, quæ demonstrat & revelat DEUS, quid agere debeamus, non quæ donat, atque adjuvat, ut agamus, &c. Igitur à D. Augustino major requiritur efficacia, quàm quæ tantum in morali motione & præparatione mediorum moraliter & objectivè moventium consistit: ergo requirit physicam efficaciam, quidquid enim aliud assignaveris, ad genus moralis & objectivæ motionis pertinet; quæ etiam ex hoc capite est insufficientis, quòd magis deesse posse operari, quàm ipsum operari, sitque tam sufficienti, quam speciali & efficaci providentiæ communis.

Secundò D. Augustinus agnoscit efficaciam infallibilem, insuperabilem; sed talis non est efficacia moralis, inapte naturâ fallibilis, & respicienda. Tertiò ea est efficacia Augustiniana, quæ DEUS *mirabili modo & ineffabili in nobis operatur & velle*: sed moraliter movere quid est mirabile? cum sit quotidianum hominibus, demonibusque comune, ut & ipsa Adversariorum exempla demonstrant. Quartò D. Augustinus efficaciam Divinæ vocationis in solam DEI gratiam & misericordiam (perfertim in D. Pauli conversione) refundit, *ut totum DEO detur, qui hominibus voluntatem & præparat adjuvandam & adjuvat præparatam*. In hac verò sententia efficacia vocationis magis consistit in coactione causarum secundarum voluntatis consentium infallibiliter obtinentium; ita, ut licet voluntas singulari possit resistere, non tamen restituta sit omnibus simul sumptis.

Dicunt quidem Adversarii, causas secundas, etsi de se fallibiles, fortiter tamen infallibiliter, prout substantiant ordini Divinæ providentiæ.

Contra quam tamen responsionem, & doctrinam Adversariorum est secundò. Cum dicitur, quòd series causarum secundarum per se vel per accidens concurrentium ad consentium liberi arbitrii accipiat infallibilitatem ex ordine Divinæ providentiæ, vel significatur, quòd operationi causarum secundarum accedat aliquid ex parte intellectus, vel ex parte voluntatis Divinæ, ut fallibilitate deposita induant infallibilitatem: Non primum; sic enim incidit in scientiam mediam, & defendis extrinsecam solùm efficaciam, secundam sup. dicta.

Non secundum; quia si admittit emanationem alicujus efficaciam & motionis plus quàm moralis à causa prima in causam secundam, incidit in sententiam physicæ prædeterminationis, adeoque utriusque partis, tum mediæ scientiæ, tum physicæ prædeterminationis telis te objicis. Si contendas, nihil accedere nec ab intellectu, nec à voluntate, manet inintelligibile, quo pacto cause fallibiles & defectibiles, reddantur defectus & fallibilitatis immunes, omnibus in eodem statu, ut tunc extra ordinem Divinæ providentiæ, relictis.

12. *Contrà est tertio.* Eò modò DEUS per suum decretum causat operationem creatam, & futura contingentia liberi arbitrii, quò modò illa videntur in sua essentia tanquam causa: sed videt illa in sua essentia tanquam causa physica; ergo etiam per suum decretum illa physice causat. Major est Doctoris Angelici admittit ab adversariis. Minor probatur. In tantum videntur futura contingentia in Divina essentia tanquam causa, in quantum continentur in illa; sed continentur in illa eminenter physice, tanquam ens participatum in ente primo imparticipato: ergo videntur in Divina essentia tanquam causa physica.

13. *Contrà est quartò.* Si efficacia decreti divini salvaretur per operationes causarum secundarum, prout substantes ordini Divinae providentiae, sequeretur, quòd DEUS futura contingentia certò videret in ipsis causis secundis proximis; consequens repugnat doctrinæ Angelicæ superius exposita: ergo & antecedens. Sequela probatur. Sola coæservatio causarum secundarum absque aliquo per Divinam providentiam superaddito non habet infallibilem connexionem cum bona operatione: ergo in illa sola DEUS certò videre non potest determinationem humanæ voluntatis.

14. *Contrà est quintò.* Non habet majorem connexionem cum humana voluntate ad educendam bonam operationem causæ secundæ simul & conglobatim, quam seorsim sumptæ: ergo cum ex illis seorsim sumptis nulla probetur efficacia, neque à simul sumptis obtineri poterit. Antecedens probatur. Voluntas tant respectu omnium causarum simul sumptarum est indifferens, quam respectu singularum; ergo non est major ratio, cur à simul sumptis, quam à singulis tollatur illa indifferencia: sed nisi tollatur, h. e. in actum reducatur privativa voluntatis indifferencia, tandiu nulla datur erga illam efficacia: ergo neque per causas secundas simul sumptas obtinetur efficacia. Et sanè, quando DEUS Paulum momento convertit, quanam fuit coæservatio & attemperatio causarum secundarum? Nulla prolixè. Et tamen DEUS efficacissimè sine præjudicio libertatis fecit è nolente volentem.

Nihil ergo secundarum causarum acervatio facit ad efficaciam voluntatis Divinae; præsertim cum abstrahendum videatur, quòd Divina voluntas non nisi mediantibus causis secundis, adeoque dependenter ab ipsis suum effectum & intentum consequi possit. De quo plura, ubi de gratia efficacis.

15. *Contrà est sextò.* Ordo Divinae providentiae requirit omnimodam & infinitam certitudinem: sed talis non est nisi physica & metaphysica, fundata in physica causalitate decretorum: ergo non sufficit causalitas moralis, sed physica requiritur. major in §. 4. sequenti probabitur.

§. III.

Defendantur physica prædeterminationes ad quoscunque actus bonos.

16. **CONCLUSIO I.** Divina decreta sunt efficaciter prædeterminativa omnium actuum bonorum non tantum supernaturalium, sed etiam naturalium.

lium. Hoc enim verò probant auctoritates S. Scripturæ & D. Augustini, quæ Divinae voluntatis efficaciam ad omnes actus bonos & honestos indifferenter extendunt. Ita in primis dicitur Pl. 113. omnia quaecunque voluit, fecit. Sed tenet DEUS omnes actus bonos & honestos etiam intra naturæ ordinem contentos; neque enim possunt subterfugere causalitatem causæ primæ: ergo & illos efficaciter voluit efficaciam non consequente, quippe jam impugnatâ, sed antecedente & intrinsecâ. Sic etiam Il. 14. universaliter. Dominus enim exercituum decrevit, & quis poterit infirmare? &c. Rom. 9. Voluntati enim eius quis resistit? quæ aliæque verba nec s. s. Interpretes, nec ipse Spiritus S. ad malos actus supernaturaliter bonos restringit.

Testimonia D. Augustini multa sunt & luculentissima pro nostra assertionem. Nam primò in l. de corr. & grat. cum ex præallegatis S. Scripturæ intulisset: *Non itaque dubitandum, voluntati DEI, qui in celo & in terra omnia quaecunque voluit, fecit, humanas voluntates non posse resistere, quæ minus ipse faciat, quod vult, &c.* - Suam sententiam confirmat exemplo electionis Saulis in Regem, ad quam DEUS corda Israhelitarum traxit, qui utique fuit actus ordinis naturalis. *Insuperius, inquit, egit, corde tenuit, corda movit, eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxit, &c.* Secundò l. de grat. & libero arbitrii c. 20. dicit: *etiam voluntates illas, quæ conservant sæculi creaturam (quæ sunt ordinis naturalis) ita esse in DEI potestate, ut eas, quò voluerit, quando voluerit, faciat inclinari.* Atque huc adducit exempla illorum etiam malorum hominum, quorum DEUS voluntates ad intentos à se effectus produxit: ut in Abalone, quòd spreverit consilium Achitophel: *agendo in ejus corde, ut ita repudiaret: in corde Roboam, ut abjiceret consilium seniorum: in cordibus Philisthim & Arabum, ut eorum spiritus sulcicaret.* 2. Paral. c. 23. in Assuero, ut ejus cor hæteretur ad lenitatem. Esther. c. 14. *agit enim omnipotens DEUS in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit.* loco citato c. 21.

Unde ratio assertionis nostræ est: quæcumque DEUS agit in tempore, illa efficaciter ab æterno decrevit efficaciam antecedente: nam, *quæcumque voluit, fecit.* Sed DEUS in tempore agit & movet voluntates hominum non tantum ad actus supernaturales, sed etiam ad aliquos naturales, ut ex dictis liquet: ergo DEUS ejusmodi actus efficaciter & antecedenter decrevit ab æterno.

CONCLUSIO II. Efficacia intrinseca & antecedens Divina voluntatis est efficacia physica causalitatis: adeoque decreta sunt physice prædeterminativa, & prædeterminantia. Ita non tantum contra defensores, sed etiam contra molliores impugnatores scientiæ mediæ communiter Thomistæ, quibuscum in hac parte sentit Illustrissimus Reding. q. 6. a. 5. contròv. 1. Veritas hujus assertionis, quæ specialiter elucidanda recurrit in Tract. de gratia, nunc breviter ostenditur in primis è script. ubi Prov. 21. dicitur: *sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini, quocunque voluerit, inclinabit.* 1. Reg. 10. *Inmutavit ei DEUS cor aliud*

aliud, ac tandem ex omnibus iis, quæ pro Augustiniana efficacia gratiæ in 1. 2. afferri solent, ut quod DEUS faciat, ut faciamus, ut in præceptis ejus ambulemus. Omnia in nobis operari & velle & perficere. Nos Spiritu DEI agi, voluntates nostras trahi, &c. Jo. 16. Ezech. 36. Isa. 26. Rom. 8. Philip. 2. Cant. 2. quæ omnia non moralem sed physicum influxum significant. Accedit expositio & authoritas SS. PP. præsertim S. Augustini, qui de grat. & libero arbit. hæc habet: *Facit, ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati nostræ. Ac rursus: Agit omnipotens DEVS in corde hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit.* l. de corr. & grat. inquit, *DEVM magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas.* epist. 107. ad Vitalem. *Bonam voluntatem cujusque non invenit in corde, sed facit.*

His adde loca, quæ contra scient. med. supra produximus, cum aliis quamplurimis, quæ pro efficacia gratiæ afferuntur à Did. Alvar. l. 3. de auxil. grat. disp. 22. & à nobis loco citato adducuntur. Non tamen omnino prætereunda est gravis authoritas Catechismi Concil. Trid. qui l. p. de prim. Symb. art. n. 22. pro physicis prædeterminationibus ita clarissime loquitur: *Non solum autem universa, quæ sunt, providentiâ suâ tueri atque administrat, verum etiam, quæ moventur & agunt aliquid, intimâ virtute ad motum, atque actionem ita impellit, ut quamvis causarum secundarum efficientiam non impediatur, præveniat tamen: cum ejus occultissima vis ad singula pertingat, & quemadmodum sapiens ait: attingit à fine utique ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Ita Catechismus.

Mens S. D. abunde constat ex iis testimoniis, quæ art. 1. §. 2. adduximus, ubi loquitur de physica applicatione virtutis activæ, & creaturas quascunque appellat secundos effectus, non certè in genere moris duntaxat, sed vel maxime in physico genere entis. Militat quoque pro physico decretorum influxu tota concatenatio & consequentia doctrinæ Thomisticæ; ut quod DEUS alia se non cognoscat in seipsis, sed in sua essentia tanquam medio cognito, speculo, & causa, tanquam in arte, per quam facta sunt: futura non cognosci nisi in determinatione causæ: effectum esse proprium effectum causæ primæ tanquam universalissimæ, &c.

19. Ratio est primò. Talis debet esse efficacia decretorum, ut per illam salvetur influxus causæ primæ in omne ens creatum: sed talis est sola efficacia physica: ergo Divina decreta debent habere efficaciam physicam. Major probatur. Causa prima tanquam actus purus & intelligentia spiritualissima, quidquid agit & operatur, id operatur intellectu & voluntate; ita, ut sua operatio ad extra in res creatas sit formaliter immanens, & tantùm virtualiter transiens: ergo cum sit de ratione causæ primæ, ut influat in omnem creaturam, quæ essentialiter est ens ab alio, dependens à causa prima, necessariò debet efficacia decretorum esse commensurata influxui in omnem creaturam. Minor quoque probatur: Influxus physicus non provenit nisi ab efficacia physica causæ influentis: sed DEUS physicè influat in omne ens

creatum; nam ens creatum secundùm esse suum physicum est ens ab alio, idque non per ordinem ad causam creatam, sed incretam, quæ sola est ens à se: ergo decreta voluntatis physica, à quibus provenit ille influxus, debent habere physicam efficaciam.

Secundò. De iis omnibus datur decretum physicè prædefinitivum DEI, ad quæ DEUS in tempore physicè præmoveret & prædeterminaret, sed ad futura contingentia, putà actus liberos nostræ voluntatis DEUS physicè præmoveret, & prædeterminaret: ergo de iis datur decretum physicè prædefinitivum. Major patet: quia quodcumque DEUS voluit, fecit; imò ut dictum, ipsius facere est velle, neque distinguitur æterna actio DEI ab ejus actu immanente. minor præter authoritates n. 16. allatas probatur ex natura & ratione causæ primæ, & entis creati. De ratione entis creati, & ab alio est, quod immediate dependeat à prævio & physico influxu causæ primæ, sed quilibet actus liber & determinatio causæ creatæ est ens creatum ab alio: ergo dependet à prævio influxu causæ primæ: quem respectu causarum liberarum & contingentium prædeterminationem, respectu aliarum præmotionem dicimus. Minor probatur: causalitas causæ est prior suo effectu; concursus DEI est causalitas causæ primæ: ergo est prior: ergo est influxus prævius. Cùmque sit causalitas causæ primæ non in ordine solum morali, sed physico, est concursus quoque & influxus physicus. Tandem nisi darentur tam prædefinitiones quàm prædeterminationes ex iis consequenter, tueret certitudo divine providentiæ ac prædestinationis: quia nullum foret medium, in quo scientia divina futura contingentia cerè videret posset, veluti supra ostendimus.

Neque recurras primò ad concursum indifferenter oblatum per decreta indifferentia; hæc enim in principio hujus articuli, in suo fonte rejecimus: neque secundò ad influxum physicum mediatum, mediante aliquâ causâ secundâ; nam iste non salvat conceptum entis ab alio, qui talis dicitur per oppositionem ad ens à se, & dependentiam ab influxu causæ creatis universalissimæ, attingentis immediatè universalissimum effectum, qui est ipsum esse rei.

CONCLUSIO III. *Est DEVS non prædefinitivè aut prædeterminet voluntatem creatam ad peccandum, tamen decreta prædefinitivè etiam physicè efficaciam attingunt materiale seu actum peccati in ratione actus & entis.* Ita Schola S. D. contra plures extraneos.

Prior pars assertionis est doctrina fidei, peccatum quippe secundùm suum formale significatum nominat defectum moralem irreducibilem in causam primam. Unde dicitur Plal. 5. *non enim DEVS volens iniquitatem in eis, & Jac. 1. odio sunt DEO impius & impietas ejus.*

Posterior pars probatur ratione jam indicatâ primò. De omni effectu physico creato datur decretum DEI prædefiniens: sed actus etiam peccati secundùm suum materiale, videlicet in ratione entis & actus, sunt effectus creati physici, habentque physicam entitatem: ergo de iis quo-

sub ratione entis & actus & in linea natura
decreto prædefinienti.

Secundò. Quidquid in tempore dependet à
prævio physico influxu DEI, illud DEUS præde-
finit ab æterno; sed entitas actus mali in tempo-
re dependet à prævio influxu physico DEI: ergo
illam prædefinit DEUS ab æterno, minor probatur.
quidquid physicè producitur à causa secun-
da, dependet à prævio influxu physico DEI:
cuius omnis causa secunda in esse causæ secundæ &
principii actualis pendet à causa physico in-
fluxu DEI: sed actum & entitatem operationis
peccaminosæ in linea natura liberum arbitrium
tanquam causa secunda physicè producit: ergo
entitas operationis peccaminosæ in linea natura
pendet à prævio & physico influxu DEI: est enim
ut sic bonum transcendente, quod cum entitate
conjugitur, & sub sphaera omnipotentis Di-
vinæ continetur.

§. IV.

An prædefinitiones inducant fatalem
necessitatem?

23. Præcipua causa deferendi & impugnandi præ-
definitivam antecedentem, & intrinsecam ef-
ficaciam decretorum, fuit Recentioribus, quod
meruerent exinde fatalis necessitatis jugum liberis
cervicibus imponi, liberique arbitrii dominium
eventi: querela minime novâ, quippe jam à Se-
mipelagianis motâ adversus S. Augustinum in
epist. S. Prosperi. Sed quod ad nomen fati atti-
net, sciendum, posse illud in malo, æquè ac bo-
no sensu accipi. Priori modo accipiebant Gen-
tiles, qui hoc nomine inevitabilem necessitatem è
syderum influxu & positione descendente, at-
que humanis voluntatibus dominantem admittit.
Posteriori & bono sensu accipitur pro infallibili
ordine Divinae providentiæ, fundato in anteceden-
ti efficacia decretorum.

24. In quo sensu SS. DD. fatum non omnino re-
spuunt. Ita D. Augustinus l. 5. de Civit. c. 9.
Si mihi fati nomen alicui rei adhibendum placeret,
magis dicerem, esse fatum inferioris, potentioris
voluntatis, qui cum habet in sua potestate. Boe-
tius 4. de consolatio, prola. 7. Ordo fatalis ex pro-
videntiæ simplicitate procedit. & prosa. 4. Series
fati celum & sidera movet, elementa in se invicem
terminat, & alterna format transmutatione. Hoc
autem formatumque hominum indissolubili causarum
conexione constringit. & l. 5. prosa. 7. dicit, quod
varias causas in unum effectum consuere faciat or-
do ille inevitabili connexionem procedens, qui de pro-
videntiæ fonte descendens, cuncta suis locis, tempo-
ribusque disposuit. Angelicus Doctor i. p. q. 116.
a. 4. priora Boetii verba exponens, admittit, omnia
illa, que sunt mediis causis secundis, sub fa-
ti serie contineri. Et eadem q. a. 1. In quantum
omnia, que hic aguntur, Divinae providentiæ sub-
dantur, tanquam per eam præordinata & quasi
prælocuta, fatum ponere possumus: licet hoc nomi-
ne Sancti Doctores non recusaverint, propter eos,
qui ad vim positionis syderum hac nomina detor-
quebant.

25. Ratio quoque suffragatur: Fati nomine rectè
& Catholicè intelligitur series causarum secunda.
R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

rum, in se quidem mobilis, & mutabilis; im-
mobilis tamen & immutabilis, prout subest or-
dini Divinae providentiæ; in qua omnia futura
in tempore, sunt ab æterno dicta & dictata, vel
ut S. D. citatus loquitur, prælocuta, unde & fa-
tum à fando dicitur: sed datur ejusmodi immo-
bilis series causarum; unde dicitur Psal. 61,
semel, h. e. ut exponit Illustrissimus Reding,
immobiler locutus est DEVS, de quo proinde
dictamine & lege æterna, unum jota aut unus
apex non præteribit, donec omnia fiant. Ibi con-
tinetur numerus mensurum nostrorum, qui præ-
teriri non poterunt: ibi omnia constituta in nu-
mero, pondere & mensura. ibi omnes capilli ca-
pitis nostri numerati sunt. ibi continentur omnes
humanae voluntatis deliberationes & resolutio-
nes, cujus velle & operari, ita DEUS prædeter-
minat, ut tamen electivum ac dominativum
operandi modum haudquaquam impediatur, sed ex
se profundat, causet, & promovendo promo-
veat: unde tamen, quod DEUS ab æterno de-
crevit & præordinavit, fieri necesse sit, quia ta-
men, ut loquitur S. Anselmus, quod DEUS
liberè, & per ipsam voluntatis electionem fieri
voluit, etiam hoc libero modo fieri necesse est,
non propterea humana voluntati imponitur ali-
qua fatalis, h. e. absoluta operandi necessitas;
sed omnis ista necessitas est solummodo condi-
tionata, & necessitas infallibilitatis ac conse-
quentiæ; quæ nequam libertati præjudicium
infert.

§. V.

Calumnia Calvinismi depellitur.

NON acquiescunt prædictis Adversarii, sed 26.
Nepersuadere conantur per decreta physicè
prædeterminantia imponi absolutam necessita-
tem voluntati, & Petrus quidem Fulienis Tho-
mistam hanc doctrinam ex intimis D. Augu-
stini & Angelici Doctoris fundamentis extra-
ctam Calvinianæ necessitatis fulgine denigrare
nititur, quasi solo vocis sono diversam, reipsâ
eandem cum fallis Calvinii dogmatibus. Jose-
phus de Vita apud Henricum à S. Ignatio dicit
Thomistam loqui paradoxam & repugnantiam, dum
asserunt præmotione antecedente & physicâ
causari liberum modum operandi: est enim,
inquit, antithesis & repugnantia in terminis,
causari præmotione libertatem, quæ præmo-
tione ne quidem integra relinquitur. Ajunt
insuper, peti principium, & responderi per
id, quod est in questione, quando arguenti,
suppositio antecedens & impedibilis physica cau-
salitatis destruit libertatem, distinctio reponi-
tur; suppositio antecedens physica causalitatis
ex causa secunda provenientis; quæ non in se
continet, adeoque nec potest profundere mo-
dum libertatis; concedo. Suppositio physica
causalitatis causa primæ, quæ uti in se conti-
net, sic & potest profundere modum liberta-
tis, sic nego. Ecce, inquit, hoc ipsum
est, de quo controvertimus; cur efficax & an-
tecedens morio causalitatis à causa prima descen-
dens non destruat libertatem?

Y

Iia

27. Ita quidem; si standum foret suppositis & placitis Adversariorum, quibus Thomistarum dogmata perperam exponunt. Verum ab hac Calvinistica conformitatis calumnia Thomisticam veritatem egregie vindicavit Illustrissimus Reding q. 6. a. 5. Controv. 7. cum quo

Dicendum est, Thomisticam doctrinam de decretis prædefinitibus, & prædeterminantibus, nec in principio, nec in illatione & conclusione ullatenus convenire cum hæretico dogmate Calvini.

Non in principio; nam Calvini principium est, per præmotionem antecedentem auferri vim electivam & dominativam voluntatis etiam in actu primo: ex quo deducit, voluntati necessitatem absolutam imponi, adeoque totaliter auferri arbitrium liberum. Thomistæ dicunt, ipsum actum primum proximum libertatis, vimque electivam & dominativam voluntatis fundatam in objectiva representatione finis, & indifferenti propositione mediæ à DEO primitus causari; cumque voluntas sic in actu proximo constituta connaturaliter exigit procedere in actum secundum per formalem determinationem ad unum oppositorum; ideo DEUM eam causam primam eandem causaliter suam suavi motione, præviè tamen, quia priorem in causando, excitare & determinare ad operandum, quæ eadem motione pariter complectitur & constituitur in ratione principii actualis, & causæ liberæ in actu secundo. Unde doctrina Thomistarum, sunt verba prælaudati Reding, non minus distat ab hæresi Calvinistica, quam lux à tenebris.

28. Sed, inquit ad hæc Fulienfis: Calvinus admittit in actu contingentiam per ordinem ad voluntatem secundum se præcisè h. e. in sensu diviso spectatam; negat contingentiam solum per ordinem ad DEUM præmoventem, h. e. in sensu composito præmotionis. Et quid aliud loquuntur Thomistæ, cum dicunt, actum esse contingentem in sensu diviso, non autem composito.

Ecce manifestam calumniam doctrinæ Thomisticæ illatam? Contingentiam & libertatem actus in omni sensu tam diviso, quam composito præmotionis tuerentur Thomistæ, & in hoc opponuntur Calvino: negant verò esse necessarium, ut libertas & indifferentia dicat posse vel potentiam in oppositum potentia consequente, seu ex hypothesi, & in sensu composito jam facta determinationis ab humano arbitrio, in alterutrum oppositorum, quæ semper in uno reali instanti conjungitur cum Divina præmotione, quamvis potentia antecedente & præscindendo ab hypothesi illius determinationis ex vi dominativa & electiva voluntatis fundata in objectiva indifferenti propositione objecti, æquè potuerit poni unum oppositorum, quam alterum v. g. amor, quam odium, aut negatio amoris, quod nec Adversarii, nec ullus Dialecticorum, nedum Theologorum inficiari poterit. Unde ista membra distinctionis, in sensu composito & diviso non debent applicari ad libertatem & indifferentiam, sed ad tò posse agere, vel non agere.

29. Neque petit Thomistæ principium, aut paradoxam propositionem enuntiat, quando modum libertatis per decreta prædeterminantia causari af-

firmat, hanc ipsam quippe veritatem deducit per discursum partim Theologicum, partim Philosophicum, quo intellectus per consequentiam evidentiam facile convictus, eidem veritati consentium præbet. Theologus discursus est; omnia causa potest effectum producere, quem in sua virtute continet; sed causa prima omnem perfectionem creatam in sua omnipotentia virtute continet, & libertas actus humani est perfectio creatæ: ergo potest DEVS illam producere; ergo non est impotentia, quin sua Divina causalitate (qualis æquæ omnes est decretum præmoventis & prædeterminans) eandem libertatem producat & causet. Ergo major & minor est lumine naturæ nota, minus minus super est fide certa, præmissæ sunt ritè disputatæ: adeoque totus discursus est Theologicus evidenter concludens. Philosophicus discursus est: Nullius causæ causalitas destruit effectum suæ causæ; sed creata libertas est aliquis effectus causæ increatæ; nisi velis dicere, quòd sic ens est; ergo per causalitatem causæ primæ & increatæ non destruitur: sed nomine præmotionis nihil aliud intelligitur, quam causalitas causæ primæ, ut est in confesso apud omnes; ergo per præmotionem non destruitur creata libertas, sed ponitur.

Rursus: Causa quanto potentior, tanto magis attingit non tantum entitatem effectus, sed etiam modos essendi ipsius; sed voluntas Divina est omnipotentissima, libertissima, fortissima, invictissima: ergo suo actu & causalitate attingit etiam modum ipsius libertatis in actu voluntatis creatæ. Tandem. Si humana voluntas sua determinatione non destruit libertatem sui actus, sed ponit; neque divina prædeterminatio destruit, sed ponit; atqui antecedens est indubitatum: ergo & consequens: sequela fundatur in Autoritate S. Augustini de corrept. & grat. c. 18. dicentis. *DEVM magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas. partem quoque & efficaciam sequela: ulterius deducens loquens Articulus.*

Non igitur Thomistæ loquuntur repugnantia sed consequentia, & in principiis tam Philosophicis, quam Theologicis fundata, eodemque jure, quo conveniuntur ab Adversariis, recipiunt eosdem conveniunt: quid enim respondet ad primum discursum: *DEVS potest producere omnem perfectionem creatam, quam in sua virtute continet, &c.* Distinguis: nisi exinde destruitur natura & essentiale prædicatum effectus, neque libertatis, concedo; si destruetur, nego. sed inquis, destrueretur intrinsecum prædicatum libertatis, quod est esse ab intrinsecum principio, positis omnibus requisitis potente agere & non agere. En! eodem jure Thomistæ dicit, te loqui paradoxa & repugnantia, quia si quid continetur in virtute causæ, impossibile est, ut productio & emanatio ex illa virtute effectum destruat; hoc ipso quippe nunquam potuisset in illius causæ virtute contineri. Dicit etiam Thomistæ te petere principium, quia æquè à Thomistæ negatur, dependentiam à principio extrinsecum infinito & universali officere agenti libero, quam à te asseritur: quando nam ergo vel prædeterminationum asseritor adversus eorumdem adversarium, vel iste adversus Thomistam disputat.

disputans non petent Principium; si hoc nempe est petere principium, respondere id, quod ab adversaria parte in quaestione & controvertiam trahitur?

Videatur mihi hac in parte optimè respondere & distinguendo docere Illustrissimus Godoy: Ille petit principium, qui respondet per id, quod est in quaestione, si non sit aliunde satis probatum & stabilitum, concedit; si sit aliunde probatum & stabilitum, negat. Sic insolentis adversarii clamores & in disputationibus ad raucedinem usque obrudi solitas petitiones principii facile retundens.

31. Ceterum sunt alia per quam multa, in quibus D. Thomæ discipuli ab impii Calvinii sectatoribus in puncto libertatis & præmotionis toto, ut ajunt, celo dissident, quæ legere poteris apud Illustrissimum Reding, cit. q. 6. c. 5. controv. 7.

Neque te moveat, quod Calvinus etiam agnoscat efficaces præmotiones. Agnoscit, sed in hæretico jam prius exposito sensu. Agnoscit Thomista, sed in sensu Catholico. nomen utriusque commune, non significatum: sic etiam vertibilitatem & inflexibilitatem arbitrii admittit; sed non nisi illam, quæ ab extrinseco principio & causa prima in alecturum flecti possit (ut ibidem notat citatus Reding) communem etiam necessariis & insensibilibus causis; non intrinsecam, & ex vi dominativa atque electiva voluntatis provenientem. Quid porro magis usitatum hæreticis, quam sub Catholicarum dictionum & sententiarum velamine fucam facere, & venena diffundere? Et vitium falli specie virtutis & umbra Naniam ideo, ut cum Augustino loquar, oves pelles suas deponant, quia illis aliquando & Inpi teguntur? nunquid ideo miles sua signa projiciet, quia illis in fraudem hostis abutitur? Nunquid ideo D. Augustini & Angelici Doctoris castra deseremus, quia illius nomen & auctoritatem Calvinus; illius Amelius suis falsitatibus prætexerunt? nunquid scientia media deseretur, quia sub illius scuto Pelagius oppugnavit Ecclesiam? vel ideo desinent Thomistis objicere, quod intrinseca efficacia gratiæ inducat necessitatem, quia hoc Augustino Semipelagiani & Calvinista Catholicis opposuerunt? Res intuenda & arbitrandæ est à sincero oculo; nomina æquivocationibus sunt obnoxia.

§. VI.

Solventur objectiones.

32. Non pauca & præcipua objectiones in præmissis diluimus: plures recurrent in prima secundaque suis quaque propriis locis ex instituto diluenda. Nunc quæ præmissis assertionibus directius opponuntur, ex ordine solvemus.

Oppones igitur primò contra antecedentiam efficacis decreti: Quod inducit necessitatem antecedentem, tollit libertatem: sed efficacia decreti antecedens consensum prævisum voluntatis inducit necessitatem antecedentem: ergo tollit libertatem; quod ipsum quoque argumentum contra prioris §. doctrinam formari potest. Major solet probari auctoritate S. Anselmi in Tract. de actib. hum. specialiter referenda; ratione sic præ-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

barur. Decretum antecedenter efficaciter inducit aliquam necessitatem; impossibile quippe est non fieri, quod DEUS efficaciter vult fieri: vel ergo inducit consequentem, vel antecedentem; vel conditionatam, vel absolutam: non consequentem; quia consequens est illa, quæ ex libera determinatione nostræ voluntatis descendit, eamque supponit: idèoque etiam dicitur necessitas conditionata & suppositio: atqui necessitas, quam inducit efficaciter decretum, non consequitur, sed prioritate naturæ antecedit consensum nostræ voluntatis: ergo non potest esse necessitas consequens & suppositio, & consequenter est necessitas absoluta & antecedens.

Confirmatur: Illa necessitas est antecedens, cujus causa est antecedens; effectus enim sequitur naturam & denominationem suæ causæ; atqui efficacia decreti, quæ causatur necessitas, est antecedens: ergo & necessitas est antecedens.

Respondeo negando minorem. Et ad probationem dico, induci necessitatem consequentem; probationem in contrarium distinguo: Illa est necessitas consequens, quæ descendit ex libera determinatione voluntatis, vel ut est in se, vel ut est in sua causa, concedo, tantum ut est in se, nego. sed illa necessitas non descendit à libera determinatione voluntatis ut est in se præcisè, transeat, ut continetur in sua causa, quæ est voluntas Divina, nego minorem, & consequentiam. Si replicas, peti principium, responderi per id, quod est in quaestione, dici repugnantia, nempe, causari simul libertatem, & præviâ efficaci motione determinari voluntatem, habes paratam responsum in §. antecedente.

Auctoritas S. Anselmi non loquitur de causa prima, sed secunda & creata naturali, quæ impulsu antecedenti aufert indifferentiam operandi, quam conferre non potest, eò ipso, quia illam in sua virtute non continet. Ita S. Patrem exponit Albericus M. in 3. dist. 1. q. 4. dicens. quod necessitas absoluta, quam vocat Anselmus antecedentem, est ex causis proximis ad effectum ordinatis, sicut solem oriri cras, & decollatum interire. Quod verò noster S. P. non inficietur præviâ efficaciam voluntatis Divinæ, patet ex sequentibus ipsius verbis in l. de concord. Non enim ea DEVS quamvis prædestinet, facit voluntatem cogendo, aut voluntati resistendo. Et rursum c. 1. quoniam, quod vult DEVS, non potest non esse, cum vult hominis voluntatem nullâ cogi, vel prohiberi necessitate ad volendum, & vult effectum sequi voluntatem, tunc necesse est voluntatem esse liberam, & esse quod vult. Ad sensum nimirum Doctoris Hipponensis, qui l. 1. contra 2. epist. Pelagii. c. 19. Gratia, inquit, operatur in cordibus hominum, non ut homines nolentes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant.

Dices: Necessitas, quæ est ex suppositione antecedente, est necessitas antecedens; sed necessitas operandi orta ex decretis prædefinitibus, est ex suppositione antecedente, ut patet, ergo est necessitas antecedens.

Resp. cum S. D. pluribus locis, specialiter hic q. 19. a. 8. ad 1. & 3. negando majorem, nam decretum, quod supponitur antecedens in se

Y 2

cau-

causaliter & objectivè continet ipsorummet modum indifferentem & electivum creatæ voluntatis.

Replicas. Decretum & prædeterminatio antecedens destruit modum electivum: ergo non continet & causat. Antecedens probatur: quod est essentialè impedimentum actûs oppositi, destruit potentiam ad oppositum; sed prædeterminatio est essentialè impedimentum actûs oppositi: ergo destruit modum electivum, qui consistit in potentia ad oppositum.

Respondeo negando vel distinguendo majorem, destruit potentiam ad oppositum in sensu composito, concedo, diviso, nego. Sed, ais, est impedimentum inimpedibile per voluntatem: ergo adhuc injicit necessitatem antecedentem. Respondeo, vel negando consequentiam vel distinguendo consequens, est inimpedibile formaliter, concedo, objectivè & terminativè nego: non in hoc sensu, ut somniat quidam Recentior, quòd prædeterminatio abstractè sumpta possit terminari, vel non terminari ad exercitium voluntatis; sed quia prædeterminatio habet pro suo termino & objecto ipsum electivum exercitium voluntatis, quod formaliter continet.

34. Oppones secundò contra causalitatem omnium actuum bonorum. Si DEUS efficaciter prædefiniret omnes actus honestos & bonos, sequeretur, quòd etiam prædefiniret peccatum, & haberet voluntatem beneplaciti de illo; consequens est absurdum: ergo & antecedens. Sequela probatur: Qui efficaciter intendit finem, etiam efficaciter vult ea, sine quibus existentia finis obtineri non potest: sed plures actus virtutum, ut penitentia, & justitia vindicativæ haberi non possunt sine existentia peccati, vel posita, vel ponenda: ergo si DEUS illos actus virtutum efficaciter intendit, & prædefinit, etiam efficaciter vult peccatum cum illis actibus connexum, & ad illos necessariò requisitum.

Confirmatur. Amor efficax finis est virtualis amor mediorum eorumque, sine quibus finis non potest existere: sed prædicti actus virtutum sine peccato non possunt existere; ergo amor efficax illorum actuum simul erit virtualis amor peccati; cum tamen constet ex S. Script. quòd odio sunt DEO impius & impietas ejus.

Respondeo primò. Hoc argumentum nimis, adeoque nihil probare: probat enim in primis permissionem peccati non posse amari & intendi à DEO ob finem superiorem, qualis est suæ misericordiae, vel justitiæ: quia permissio peccati est utique connexa cum peccato prævisò. Item DEUM non potuisse efficaciter intendere redemptionem generis humani; quippe necessariò connexam cum peccato originali. Ideòque

Respondeo secundò in forma negando sequelam: ad ejus probationem distinguo majorem; vult efficaciter illa, sine quibus existentia finis obtineri non potest, si illa sint media positivè conducentia ad obtinendum finem, concedo. si tantum sint occasio & terminus destruendus per finem intentum, nego: sic enim neque natura per se intendit corruptionem compositi, quantumvis intenta generatio novi compositi sine prioris corruptione obtineri non possit. Vel secundò,

si existentia finis obtineri non possit, sine illis ut positivè volitis, concedo. sine illis ut permissis, nego. sed sine peccati existentia plures actus virtutum obtineri non possunt, ita, ut illa se habeat tanquam occasio & terminus destruendus, concedo; ut medium positivè conducentis, nego. Item: sine peccati existentia ut permessa nequeunt obtineri illi actus virtutum, concedo; sine illa ut positivè volita, nego minorem & consequentiam. Et constat responsionis veritas ex pluribus instantiis naturalibus: neque enim necessarium est votum paternæ mortis in filio, ut efficaciter speret & appetat hereditatem, quam tamen absque parentis morte non consequetur. Parochus cupit efficaciter sibi crumenam pinguis ex relictibus funeralium; non ideo tamen sequitur, quòd necessariò & efficaciter velit mortem suarum ovium. Idem de medico, idem de judice dixeris, quorum ille è morbis, iste distulit ex delictis hominum. Ex quibus patet responsio ad Confirmationem terminis nostræ distinctionis ad eandem applicatis.

Oppones terciò contra efficacem prædeterminationem materialis peccati, præsertim in peccatis intrinsecè malis. Et Martinez sic arguit primò ab autoritate. In Concilio Arausicano c. 29. sic dicitur: aliquos ad malum Divinà potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam, si sunt, qui tantum malum credere volunt, cum omni detestatione illis anathema dicimus, Trident. Sess. 6. Can. 6. Si quis dixerit mala opera, in eis bona DEVM operari, non permittendo solum, sed etiam proprie & per se, adeo ut sit proprium ejus opus non minus proditio Judæ, quam vocatio Pauli, anathema sit. D. Augustinus l. 1. ad Simplic. q. 2. Neque, quomodo dictum est, non est volentis, neque currentis hominis, sed miserentis DEI, ita dictum est, non est volentis, neque currentis hominis, sed DEI obdurantis. Unde datur intelligi, quòd infra utrumque ponit: ergo cujus vult miseretur, & quem vult indurat, ita Superiori sententia congruere, ut obdurare DEI sit nolle misereri, ut non de illo irrogetur aliquid, quo sit homo deterior, sed tantum, quo sit melior non irrogetur. Hæc Augustinus. Ex quibus ita subsumitur: sed aquò proditio Judæ, quàm conversio Pauli esset opus DEI; quia aquè decreto antecedenter efficaci DEUS determinasset, & movisset Judam ad hunc specie actum proditionis, quàm Paulum ad hunc specie actum conversionis. Imò addit Martinez, videtur magis DEVS misisse in cor Judæ, ut traderet eum, quàm Diabolus: iste enim tantum movisset suasionem morali, ille verò etiam physica. Rutilus irrogetur aliquid, quo homo fieret deterior; quo enim alio magis homo fit deterior, quàm actu intrinsecè malo?

Respondeo, adductas autoritates veritatem nostræ assertionis nequiquam oppugnare. Nam primus textus loquitur de malo adæquatè sumpto, prout includit formalem malitiam. Sanè non minus absurdum est DEUM simultaneè, quàm præviè cooperari ad peccatum: nec tamen secundum Adversarios Autoritas prædicta oppugnat simultaneum concurrere ad solum materiale peccati in linea entis, præcisum à formali: ergo neque oppugnat præviè. Unde miror, doctissimum

Martinezio persuasum esse, Conciliorum definitiones de illa subtilitate metaphysica formalis peccati non cogitasse, imò Calvinum non nisi materiale actum peccati in defectione 10. tribuum à Rege Roboam, non autem perfidiam, quæ est formale illius defectionis DEO Authori adscriptum: cum certè distinctio inter materiale & formale peccati admittenda sit omni Theologo sive in simulcano, sive in pravio concursu, & de impio Calvino explurimis ejusdem textibus constat, non solum quod est materiale in actu peccati, sed etiam formale & morale malitiam in DEUM retulisse.

Non admittitur (inquit l. 1. in fit. c. 17.) *furum ullam, aut fornicatio ulla, aut homicidium, quin DEI voluntas intercedat.* ibidem §. 1. addit. *Ab salonis incestu vitæ parentis thorum polluentis detestabile scelus esse opus DEI.* ecce! ut ipsum scelus, adeoque & id, quo scelus constituitur, in DEUM referat! & §. 3. *Jam satis aperte ostendi, DEVM vocari eorum omnium Authorem, quæ ipsi censorum volunt, otioso tantum ejus permissu contingere.* Quæ nunc ex Martinezio, an non ex ejus quoque sententia peccata adæquatè & formaliter sumpta DEI permissu contingant? quod si, uti debet, annuerit, necesse est, ut fateatur, Calvinum, fecisse DEUM Authorem peccati etiam secundum morale & formale malitiam spectati. Delinat ergo impurè Calvini sententiæ turbare puros fontes doctrinæ Thomisticae. Ecce esto, quod uno loco malitiam morale ab actu separasset (quod tamen allegata separatio perfidia & defectionis non evincit) nihil hoc novi foret, quod Calvinus in suis dogmatibus loquatur contradictoria. Sed de hoc latius.

37. Ad Tridentinum objectum Respondeo: nostram doctrinam ab illa damnata propositione longissime distare: nam vocatio Pauli pertinet ad specialem providentiam & causalitatem DEI tam in genere & linea naturæ, quam in actu, tam quoad formale quam materiale, cum econtra proditio Judæ pertinet tantum ad causalitatem generalem DEI ut causæ primæ universalis & præcisè in linea entis, non quod morale & formale malitiam ipsius, quod etiam de concursu simultaneo Adversariorum est dicendum. Ex quo etiam negatur, per prædefinitionem materialis peccati irrogari aliquid homini, quo fiat deterior. neque enim moralis malitia sequitur ex vi actus in linea naturæ, & materialiter spectati, sed ex vi defectuosi iudicii voluntatem ad malum determinantis.

38. Objicitur ab eodem quædam. Implicat, quod voluntas peccet volendo id, quod DEUS vult eam velle: atqui per prædefinitionem absolutam vult DEUS, quod humana voluntas velit v. g. adorationem idoli: ergo implicat, quod voluntas volendo illam adorationem idoli peccet.

Respondeo distinguendo majorem: implicat, quod voluntas peccet volendo id, quod DEUS vult illam velle, quod DEUS vult voluntate speciali beneplaciti, præcepti, & ut author specialis attingens lineam moris, transeat; voluntate generali, ut author naturæ, sic nego. vel subdistinguo, si possit humana voluntas velle eò modo, quo DEUS vult velle, concedo; si non possit eò modo velle; nego majorem: sed DEUS vult de-

creto prædefiniente, ut voluntas velit adorationem idoli; voluntate generali ut Author naturæ, & intra lineam naturæ & entis, concedo; voluntate speciali, & ut Author specialis etiam attingens lineam moris, nego minorem: ergo implicat, ut voluntas peccet volendo adorationem idoli; nego consequentiam, vel subdistinguo consequens, si posset velle modo solum effectivo pertinente præcisè ad lineam entis, concedo, modo defectuoso pertinente etiam ad lineam moris, nego consequentiam.

Infitas ex D. Th. 1. 2. q. 19. a. 10. qui sequitur 39. tur inclinationem à DEO datam etiam ut authore naturæ generali, non peccat, quia vult, quod DEUS vult illum velle: unde filius licitè desiderat vitam parentis, quem DEUS vult mori: quia hanc inclinationem habet sibi inditam ab Authore naturæ; ideòque sunt verba S. D. *tametsi tunc voluntas humana non confirmetur Divina in volitio materiali, conformatur tamen eidem secundum rationem causæ efficientis.* Sed inposito casu homo sequeretur inclinationem à DEO datam ut Authore naturæ generali secundum rationem causæ efficientis: ergo non peccaret.

Respondeo. Inclinationem, quam DEUS filio indidit ad amandum & honorandum parentem, non tantum esse à DEO ut Authore naturæ, & intra lineam naturæ, sed etiam à DEO ut Authore speciali, & intra lineam moris: ideòque objectum hujus inclinationis, quod est velle & optare vitam parenti, cadit sub specialem voluntatem non tantum consilii, sed etiam præcepti. Unde argumentum peccat in falso supposito, quod in S. D. loco citato nequitiam invenitur.

Objicit quintò. Pone hominem ceterà inno-centem in statu prædefinitionis ad adorationem materiale idoli, & jam instet tempus, quo illa prædefinitio mandetur executioni, quid si ille miser te consulere: quid agere oportet, ne DEUM offendam? Debeone resistere prædefinitioni, vel illam sequi? suadebisne, ut resistat prædefinitioni? quæret rursus. Debeone resistere in sensu composito, vel diviso? sed in sensu composito est impossibile, nec minùs in sensu diviso; nam ad resistendum in sensu diviso necessaria foret alia præmotio & prædefinitio Divina, quæ me prædeterminet ad oppositum actum, hanc autem non habeo, nec est in mea potestate illam habere: quid ergo faciam miser, cui peccare non licet, non peccate est impossibile?

Respondeo, præterquam quod hoc argumentum facili negotio retorqueri & transferri possit ad hominem habentem gratiam non congruam & merè sufficientem, illud continere merum paralogismum & transulcoriam fallaciam sensus divisi & compositi, ac confusionem actus primi & secundi: vel enim loqueris de tempore antecedente ipsam adorationem idoli, & tunc nondum homo supponitur temporaneè præmotus ad materiale hujus actus, sed habet præmotiones ad actus honestos salutare, dissuadentes præmotioem cum objectiva indifferentia, per quæ in actu primo, gratia sufficiente, & potentia proximè constituitur, ut tam in sensu composito, quam diviso possit resistere tentationi, adeòque si tunc consuleret, quid sibi foret agendum, haud dubiè sua-

suadenda foret resistentia non adversus prædefinitionem, quæ pro illo tempore vel instanti actûs primi supponi non potest, & ex vi cuius non sequitur malitia adorationis, sed adversus tentationem, quæ locum habet in actu primo. Vel loqueris de instanti ipsius adorationis, & tunc nugatorium foret consilium, utpote actu secundo jam posito, adeoque prædefinito & præmoto quoad materiale: de præteritis autem non est consilium.

Solutio clarior apparebit, si objectio redigatur in formam. Posito, quod sim, prædefinitus ad materiale adorationis, vel teneor in instanti præcedente determinationem voluntatis resistere prædefinitioni, vel non? si non, tunc peccabo, quia impossibile est consentire prædefinitioni, & non peccare: si teneor, vel teneor in sensu composito, & hoc est impossibile, vel in sensu diviso, & hoc iterum est impossibile propter defectum alterius præmotionis, quæ tamen foret necessaria.

Respondeo negando suppositum, quod pro aliquo reali instanti præcedente voluntatem adorandi idolum, detur prædefinitio vel præmotio ad materiale illius actûs, & quod proinde possit esse objectum suæ resistentiæ, vel contentûs; sed solummodo, datur pro instanti ipsius determinationis voluntariæ ad adorandum idolum, in quo DEUS supposita jam defectuosa directione iudicii practici, juxta connaturalem exigentiam cause liberæ præviè concurrat ad effectum physicum illius voluntatis intra lineam naturæ consideratum, non ut defectuosè in linea moris elicitum. Igitur nec in sensu composito, nec diviso teneris resistere prædefinitioni; nec enim teneris resistere, nisi inducenti ad malum; sed illa prædefinitio non te inducit ad malum.

Imò, inquis, prædefinitio fortius trahit, quàm consilium, estque vinculum insuperabile: ergo etiam inducit ad peccatum. Respondeo: fortius trahit intra genus naturæ & entis, concedo, intra lineam moris, nego.

41. Objicies sextò. Quicumque vult causam ab intrinseco & necessariò connexam cum effectu, vult etiam ipsum effectum; sed actus blasphemie vel voluntas blasphemandi v. g. est causa ab intrinseco & necessariò connexa cum deformitate malitiæ: ergo si DEUS efficaci decreto velit talem actum, necessariò vult ipsam quoque malitiam actûs.

Respondeo. Qui vult causam, vult etiam effectum, si velit in illo genere & ordine, in quo effectus cum causa intrinsece connectitur, concedo, si in alio, in quo non intrinsece connectitur, nego. Sed actus blasphemie est intrinsece connexus cum deformitate malitiæ, ut est in genere naturæ entis & effectus physicè productus, nego; ut est moraliter & defectuosè à principio quâ desinente elicitus, concedo minor. & nego consequentiam: vel subdividuo consequens: ergo si vult DEUS talem actum, ut in genere moris defectuosè procedentem, concedo, si velit ipsum præcisè ut est entis & effectus intra ordinem & lineam naturæ, nego consequens & consequentiam.

Similiter, si dicas. Qui vult antecedens, vult etiam consequens: distinguo, si consequens se-

quitur ex vi antecedentis, ut à tali causa voliti & positi, concedo, secus, nego: cum enim plures cause concurrant ad aliquem effectum defectuosum, defectus non cuilibet causæ est tribuendus, sed illi, quæ deficit, ut habet S. D. in 1. 2. q. 79. a. 2. in c. & in 2. dist. 37. q. 2. a. 2. Quod ipsum Adversarii in concursu simultaneo respondere debent.

Objicies septimò. Sequeretur, quod DEUS vellet me velle aliquid, cum obligatione illud non volendi: sed hoc implicat: ergo, Sequela prohibetur. DEUS non tantum prohibet malitiam, sed etiam voluntatem & actum blasphemandi, adeoque obligat ad illum non ponendum, & tamen efficaci decreto vellet me velle actum blasphemandi.

Resp. negando sequelam. probationem distinguo: DEUS prohibet voluntatem & actum blasphemandi, præcisè ut est entitas & effectus intra lineam naturæ effectivè elicitus, nego, ut est actus deformis, & defectuosus concedo primum membrum: alterum membrum probationis absolute prolatum falsum facit sensum, quasi nempe DEUS haberet voluntatem Consilii vel præcepti, ut velim actum blasphemandi, vel quod actus & voluntas blasphemandi adæquate una cum defectu morali sumpta essent objectum & effectus Divinæ voluntatis, quod aquè falsum est. In hoc verò sensu admitti potest & debet, quod DEUS habeat voluntatem generalem, ut actus blasphemandi, prout actus & ens est, effectivè procedat à voluntate tanquam connaturali principio physicè effectivo. Ex quo non sequitur, quod DEUS habeat circa idem objectum contrarias voluntates, siquidem id, quod in actu blasphemie est defectuosum, constituit diversum objectum ab eo, quod in illo est effectivum & bonum.

Adbuc, instas ex S. D. Omne peccatum fit per recessum ab ultimo fine, ita S. D. 1. 2. q. 79. a. 1. & humana voluntas in tantum deficit & peccat, in quantum descehit ab ordine & motione primi moventis. 1. 3. contr. gent. c. 10. & q. 3. de malo a. 1. ad 1. & in epist. ad Rom. le. 7. dicit in S. Script. DEUM inclinare voluntates ad malum, non quidem agendo & movendo sed potius deterrendo, vel non impediendo: non ergo DEUS per ista decreta adamantina hominem prædeterminat ad recessum ab ultimo fine, aut impellit ad malum.

Respondeo concedendo totum, omnia quippe hæc tela volant præter scopum; neque enim illi Thomistarum venit in mentem, ut subscriberent impio dogmati Calvini, quod DEUS suo politico decreto homines impellat & necessitet ad peccandum, neque hoc sequi ex decretis tantum ad materiale peccati sub ratione actûs & entis prædeterminantibus huc usque ostensum est, ut in tractatu de peccatis amplius deducetur.

Alia argumenta contra physicam efficaciam decretorum producti solita, quia maximè ex parte physicis prædeterminationes illorum decretorum ministras & executrices oppugnant, in 1. 2. Tract. de act. hum. aliisque partibus Theologiae commodius dissolvemus.

ARTICULUS III.

De concordia decretorum cum libero arbitrio.

SUMMARI A.

1. Varii modi conciliandi libertatem voluntatis cum Divinis decretis.
2. Vera ratio conciliandi à causali efficacia Divina voluntatis peti debet.
3. Probatur primò ex ratione causæ primæ.
4. Secundò à paritate & subiectione voluntatis creatæ.
5. Tertio ex efficacia activitatis.
6. Ex ratione Divini domini.
7. Radix contingentia & libertatis, non est Divina voluntatis libertas, sed efficacia.
8. Modus conciliandi Recentiores & Thomistas ab Henrico à S. Ignatio traditus improbat.
9. Alius modus traditus ab Augustino Erath.
10. Eius supposita.
11. Refelluntur.

§. I.

Astruitur utriusque concordia.

UNA tenentia Pelagii & Calvinii, per decreta prædefinitiva imponi cervicibus nostris fatale jugum necessitatis, proterità libertate: ex qua tamen abierunt in diversas & oppositas hæreses; ut primus initium salutis tribueret liberi arbitrii vicibus; alter arbitrio humano nihil nisi spontaneitatem relinqueret, & tam bonos quam malos hominum actus in solum DEUM Authorem, à quo operandi necessitas imponeretur, referret. Catholici Doctores in hac fidei doctrina conveniunt, DEI providentiam & voluntatem ita de rebus nostris disponere, nosque ad bonas operationes suâ præveniente gratiâ excitare, ut tamen liberi arbitrii vires nequaquam adimat. Vix tamen & modi, quibus decretorum & auxiliorum efficacia cum illibata facultate liberi arbitrii componunt, sunt diversissimæ. Aliqui (ut ex hucusque disputatis constat) ipsum nomen antecedentis efficaciæ abhorrent, & indifferentia decreta obtundunt, quos a. 1. hujus disputationis refutavimus. Alii admittunt decreta efficacia prædefinitiva h. e. præparativa auxilii efficaciæ, sed efficaciâ acceptâ à præscientia media consensus futuri, contra quos a. 2. §. 1. egimus. Alii concordiam tum inter decreta & libertatem, tum inter defensores scientiæ mediæ, & prædeterminationem lanciri posse æstimant, si RR. relicto scientiæ mediæ fundamento decreta antecedenter ad prævisum consensum efficaciâ amplectantur; isti verò pro physica, quam tumentur, efficaciâ, seu præparatione auxiliorum physicè momentum morales tantum motiones substituant: quam sententiam §. 2. impugnavimus. Thomistæ cum suo Angelico Duce ex D. Augustini doctrina tumentur decretorum physicè prædefinitivum efficaciâ intrinsicam & antecedentem optimè consistere cum libertate nostri arbitrii, eò quod rerum omnium contingentia & libertas in ipsa Divinæ voluntatis efficaciâ originentur: unde quàm parum causa impedit esse sui effectûs, quem producit; tam parum DEUS impedit libertatem

actûs, quem prædefinit; imò potiùs eundem promovet & perficit.

Hanc doctrinam tam clarè & copiosè tradit maximus Ecclesiæ Doctor Augustinus, ut meritò dicat Contensonus, quòd transcribendi essent Augustini libri, ut tanti Patris mens in toto suo splendore fulgens exhiberetur: nec facile reperitur alicujus momenti obiectio hoc tempore opposita solita, ad quam non in suis libris propositam D. Augustinus responderit.

Testimonia S. Patris partim præmissa sunt, partim in tractatu de actibus humanis, de quæ gratia copiosè sequuntur.

Ex fundamentis priori artic. §. 5. n. 29. positus juvat unum alterumve in memoriam revocare. Primò. Nullum ens reale potest subduci causalitati & influxui causæ primæ; sed actus liber unà cum virtute illum producendi, cumque potentia ad oppositum, sunt ens reale: ergo nequeunt subduci influxui & causalitati causæ primæ. Si hoc: ergo causa prima suo influxu, qui fit per ejus voluntatis actionem virtualiter transeuntem, non destruit, sed perficit effectum.

Secundò. Creatæ voluntas sese determinando ad actum liberum, non destruit, sed perficit suam libertatem: ergo etiam DEUS prædeterminando voluntatem creatam ad actum liberum, ejus libertatem non destruit, sed perficit. Consequentia probatur primò auctoritate S. Augustini locò suprâ citatò dicentis: *DEUS magis habet in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas*: ergo infert D. Th. q. 22. de ver. a. 8. *Sicut voluntas potest actum suum immutare in alium, ita & multò amplius DEUS*: nempe ideo voluntas creatæ non destruit, sed perficit suam libertatem sese formaliter determinando, quia sese determinat ad actum ex prævia deliberatione & electione fundatâ in obiectiva indifferentia finis & mediorum, dominativè & cum potestate ad oppositum eliciendum, quantumvis ex hujus determinationis suppositione sit impossibile, ut actus oppositus, vel actus determinati negatio simul consistat: ergo ex eodem fundamento Divina voluntas causaliter prædeterminando non aufert, sed perficit libertatem voluntatis creatæ; quia illam determinat ad actum juxta suæ libertatis exigentiam cum omnibus enumeratis conditionibus eliciendum.

Hanc voluntatis creatæ subiectionem ad omnipotentissimam DEI voluntatem, & gratiâ efficaciâ mirè extollit, eique libertatem attribuit D. Augustinus. Sic I. de Corr. & gratia. c. 8. & epist. 83. *Voluntas tantò liberior, quanto sanior, & tantò sanior, quanto Divina gratia subiectionior. Voluntas quippe humana non libertate consequitur gratiam, sed gratiâ libertatem.* Accinit ejus Discipulus D. Prosper contra Collat. c. 38. *Opitulationes Divinæ gratiæ stabilimenta sunt voluntatis humane.* Hinc rectè interrogos Adversarium verbis Innocentii I. in epist. ad

Con-

Concil. Cartag. Ergo eris tibi in providendo præstantior, quam potest esse, qui te, ut esses, effecit?

5. Tertio. Quando causa est efficacior, tanto penetrantius suâ activitate attingit non tantum entitatem effectus, sed etiam omnes modos ipsius: ex debilitate enim virtutis activæ in semine contingit, quod si filius nascitur dissimilis Patri in accidentibus, quæ pertinent ad modum essendi: sed Divina voluntas est infinitæ efficaciam; utpote ex August. *liberrima, fortissima, inviolissima*. estque, ut rursus inquit Angelicus Doctor 1. perih. lect. 14. *causa quedam profundens totum ens, & omnes eius differentias, ita ut ex ipsa voluntate Divina originentur necessitas & contingentia in rebus: ergo ipsa Divina voluntas caulat rerum contingentiam & libertatem.*

6. Quarto. De ratione Divini domini in jure creationis inabdicabiliter fundati est, ut possit pro libitu mutare voluntates hominum, *quomodo vult & quando vult*: ergo dominium voluntatis creatæ in suos actus optime compatitur dominium voluntatis Divinæ suæ decreto prædeterminativo de humana voluntate disponentis prout vult: & ideo inculcat D. August. *DEVS, agit in cordibus motum voluntatis eorum, facit ex volentibus volentes, ex repugnantibus consentientes, ex oppugnantibus amantes. Fundamentum hoc tradit D. Th. 1. cont. gent. c. 68. Dominium, quod habet voluntas supra suos actus, per quod in eius potestate est velle & nolle, non excludit instrumentum superioris causæ, a qua est ei esse & operari: & sic remanet causalitas in causâ primâ, quæ est DEVS, respectu motuum voluntatis. in 1. p. q. 83. a. 1. ad tertium. DEVS est primâ causa movens & naturales causas & voluntarias. Et sicut in naturalibus causis movendo eas, non aufert, quin actus earum sint naturales, sed potius hoc in eis facit: ita movendo causas voluntarias non aufert, quin actiones earum sint voluntarie, sed potius hoc in eis facit: operatur enim in unoquoque secundum ejus proprietatem. Et in 2. dilt. 25. q. 1. a. 2. Etiam si voluntatem hominis in aliud mutet, nihilominus tamen hoc suâ omnipotentia facit, ut illud, in quod mutatur, voluntarie velit.*

Rectè igitur miratur D. Fulgentius l. de Incarn. & grat. c. 29. *Itane rerum ordo credi putarivè permittitur, ut DEVS, qui creator est hominis, valeat hominem creare, non mutare? Et qui nullius indiget adjutorio, ut hominem faciat, operari tamen, quod vult, in hominis voluntate non possit, priusquam in homine ipsum velle repererit! Hanc amenitiam & à fidelibus suis arceat, & ab infidelibus auferat DEVS.*

7. Colliges ex dictis. Radicem contingentia & libertatis non esse Divinæ voluntatis libertatem; sed efficaciam; nam si ideo creati effectus forent liberi, quia à libera DEI voluntate procedunt, non esset ratio, cur non omnes effectus forent liberi, cum omnes à DEI voluntate liberè procedant. Igitur libertas Divinæ voluntatis & omnipotentia facit, quidem omnes effectus esse liberè productos, quod autem ex his alii liberè, alii necessariò operentur, id refundendum est in causæ primæ infinitam efficaciam, quæ non esse tantum, sed & modum essendi rebus attribuit. Unde ta-

meti per impossibile DEUS esset causa necessario operans, non tamen impediret, quin aliqui effectus & operationes essent liberè, vel contingenter productæ: neque enim necessitas movendi impediret Divinam efficaciam, quin causas creatas moveret juxta suam proportionem & modum operandi. Ex alio tamen capite posset impediri libertas creatæ in illa hypothesi impossibili: quia omnis creatæ libertas est participata essentialiter; sed in illa hypothesi non posset esse participata; siquidem nulla foret libertas in DEO, cujus esset participatio: ergo neque daretur libertas creatæ.

§. II.

Possintne concordari scientia mediæ & prædeterminationum Patroni?

Antiqua & nota sunt, non tamen inimica, sed studio veritatis prælia inter scientia mediæ, & prædeterminationum patronos circa decretorum Divinorum efficaciam & concordiam cum libero arbitrio. Non desunt tamen, qui se pacis feciales offerant, & laborent in unam sententiam & tesseram componere utriusque partis copiosa agmina. Est imprimis Henticus à S. Ignatio, qui hoc negotium æquis conditionibus transigi posse existimat. Sed quibus? Cedat Recentior præfensione scientia mediæ, & agnoscat cum S. Augustino omnem nostri consensus sequelam vel fortificationem pendere à Divinæ voluntatis præfensionis antecedenti efficaciam. Cedat etiam Thoma præfensione physici influxus & prædeterminationis, sitque contentus efficaciam motus moralis, quæ tamen & ipsa summè sit infallibilis. Hæc ratione abruptetur tandem contentiosus stans, & utraque schola uno ore concordiam efficacis decreti cum libero arbitrio contra Novatores declamabit.

Sed dura & rigida conditiones, quæ utramque partem totis penè castris, & omni militari instrumentis exuunt. Videtur mihi Author inter litigantes gaudere velle, & de utriusque manibus suæ sententiæ trophæum erigere. sanè si Thomista physica causalitatis influxum dimittat à manibus, totam amittit Thomistica doctrinæ consequentiam & œconomiam, potiores Theologiæ & Philosophiæ partes pervagamem. Si Recentior scientia mediæ renunciet, tota prædestinationis & concordia cum libero arbitrio à Molina tanto molimine meditata fabrica ruat necesse est. Nulla igitur ab hoc feciali speranda pax est.

Huic succenturiatur alius Recentior Theologus, qui magnum Pacis Tractatum, quo utramque partem in unam sententiam sociaret, conscripsit. Nempe Augustinus Erath nuper editum librum edidit, cui Titulus, *Cociliatio Prædeterminationis Physicæ, seu Decreti Divini intrinsecè efficacis cum scientia mediæ directivæ decreti extrinsecè efficacis*, quo non tam conditiones pacis offert, quam persuadere conatur, vocum magis quam sententiarum litigium Thomista inter RR. intercedere.

Nova sanè novissima, clarissimæ virtis, & in D. Thoma veratissimæ hæcenus non perspecta, nec audita, nec credita. Imò citius credideris Syllæma Copernici, quam utramque scholam hinc

prædeterminationem, inde mediæ scientiæ in unum sensum & sententiam conspirare.

Quibus ergo fundamentis id conatur evincere? Dabo compendio. Dicit igitur & supponit primo prædeterminationem, sive extrinsecam, quæ est decretum DEI intrinsicè efficax, sive intrinsecam, quæ est auxilium actuale gratiæ intrinsicè efficax, dupliciter debere considerari, abstractè seu fundamentaliter secundum suam entitatem sine connotatis, & concretè unà cum connotato cooperationis ab humana voluntate procedentis. Primo modo sic esse indifferentem ad consensum vel dissentium; neque enim adhuc habet suam efficaciam in actu secundo, sicut decretum creandi mundum abstractè sumptum potuisset esse sine terminatione ad creationem mundi. Secundo modo sic esse impossibile, ut cum ipsa componatur consensus, quia hac ratione includit ipsum consensum tanquam partem intrinsecam constitutivam prædeterminationis in esse efficacis: implicat autem, consensus & dissentium simul consistere circa idem objectum. Ita habet n. 1260. 1182. Et ideo physica prædeterminatio nihil aliud est, quam gratia vel decretum connotans operationem nostræ voluntatis; ita, ut à gratia vel decreto inefficaci, non differat penes entitatem decreti vel gratiæ fundamentaliter, & in abstracto sumptam; sed tantum penes connotatum iisdem annexum.

Supponit secundò. Efficaciam decreti vel prædeterminationis tam in sententia Thomistarum, quam Recentiorum nihil esse aliud, quam exercitium nostræ voluntatis futurum, vel existens n. 1202. & n. 1246.

Dicit & supponit tertio. Efficaciam aliquando sumi pro virtute operandi in actu primo, & sic esse indistinctam à prædeterminatione; alias sumi in actu secundo, & sic neminem dicere, quòd efficacia sit à solo DEO, vel solo decreto, cum operatio utique sit à voluntate, num. 1233.

Dicit quartò & supponit, Thomisticam applicationem voluntatis, nihil aliud esse, quam quòd posito decreto vel auxilio concretè & efficaciter sumpto impossibile sit voluntatem nostram non esse conjunctam suæ actioni.

Dicit quintò, tam Thomistas quam Recentiores fateri, futuritionem conditionatam gratiæ & consensu provenire à nostra voluntate, num. 1688.

His positis deducit primò, Thomistam negantem, cum efficaci decreto posse consistere oppositum, loqui de decreto non abstractè, sed concretè accepto. Recentiorum verò, dum contendit possibilitatem oppositi cum auxilio vel decreto, loqui de illo abstractè accepto. Porro à neutro posse admitti, quòd cum decreto vel auxilio quæ efficaci possit consistere oppositum; sic enim jam significatur ipse consensus & operatio, per quam decretum sit efficax & concretè tale: & illa utique nequit componi cum suo opposito. Sic pariter, cum Thomista affirmat, efficaciam esse decreto intrinsecam, loqui de illo concretè,

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

Recentiorum, cum dicit esse accidentalem & extrinsecam, loqui de eodem fundamentaliter, & abstractè sumpto.

Deducit secundò, cum Thomista vult efficaciam decreti esse à solo DEO, loqui de efficacia in actu primò, quæ est virtus operandi, non de efficacia in actu secundo, quæ cum sit ipsum exercitium operandi, utique est à nostra voluntate. Rursus, cum decretum efficax habeat duas partes, unam, quæ est ipsum decretum, alteram quæ est efficacia, seu operatio voluntatis; ideo Thomistis respectu prioris partis concedi debere, quòd prima determinatio voluntatis sit à solo DEO, & quòd ad illam voluntas habeat se merè passivè; secundum alteram verò partem concedendum esse Recentioribus, quòd ad illam voluntas se habeat activè.

Deducit tertio, Thomistis concedendum esse physicum influxum decreti vel auxilii efficacis: quia physica applicatio nihil aliud requirit, quam ut posito decreto, vel auxilio quæ efficaci impossibile sit actionem ex voluntate nostra non profuere. Nec minùs concedendum esse Recentioribus influxum moralem, quia illi loquuntur de decreto & auxilio fundamentaliter sumpto. n. 1258.

Deducit quartò, Thomistas tantum loqui, quòd decretum efficax constituat voluntatem in ratione principii actualis, & pertineat ad actum secundum, quia loquuntur de decreto vel auxilio concretè & quæ actuali. Non minùs bene loqui Recentiorum, qui illud actui primo affigit, quia loquitur de decreto fundamentaliter, quo modo est gratia sufficiens pertinens ad principium habituale.

Deducit quintò: quomodo gratia DEI à voluntate nostra suam efficaciam expectet, vel non expectet. Non expectat à voluntate efficaciam, si hanc sumas pro virtute operandi, & ita satisfacies Thomistis; expectat, si efficaciam sumas pro futuritione effectus à nostra voluntate retrorsum producta, & sic satisfacies Recentioribus, à n. 1270.

Verum sibi sanè persuaserit istam inter partes Concordiam primus illius Author, & ut opinor, ultimus: alteri, qui utriusque partis fundamenta penitus inspexerit, non item: supposita quippe format tanquam oracula indubitata, quæ tamen D. Thomæ Discipulis ne quidem per somnium incidisse, palam est. Et contra primum suppositum est primò, quòd prædeterminatio efficax sive extrinsecam, sive intrinsecam non est Thomistis concretum, sed forma denominans, per quam voluntas formaliter & concretè prædeterminata denominatur, sicut paries albus per albedinem: ideòque sicut ineptè dices, albedinem actu informantem esse aliquod concretum ex albedine & subjecto; ita non minùs inconvenienter dicitur, quòd prædeterminatio efficax sit concretum ex entitate ipsius & operatione, vel futuritione operationis prævisæ. Unde

Contra est secundò. Quòd distinctio decreti vel prædeterminationis in entitate, fundamentum

Z

men-

mentaliter vel abstractè talem & concretè, vel reduplicativè efficacem, nihil prorsus facit ad enodandam difficultatem præsentem de salvanda concordia libertatis creatæ cum prædeterminatione divina. Nam quæstio & difficultas est, quo pacto libertas consensus & voluntatis consistat cum prædeterminatione, quæ de facto in actu secundo datur & excitat voluntatem ad actum ponendum: sed hoc neque in Thomistarum, neque RR. doctrina est aliud quod decretum vel auxilium secundum suam entitatem abstractè consideratam; decretum quippe & auxilium tantum entitativè & abstractè non terminativè sumptum non est illud, quod de facto datur, sed quod secundum se dari possit, vel potuisset ab æterno: atqui potuisse entitatem decreti vel auxilii, quæ modo terminatur ad consensum, absolutè terminari ad dissensum, vel negationem consensus, nullò modo salvat libertatem & contingentiam consensus, sed tantummodò libertatem & contingentiam activam Divini decreti: sicuti ex eo, quod voluntas terminata ad creationem mundi, posset absolutè esse non terminata ad creationem mundi, non facit, quod omnia, quæ sunt in mundo, sint libera & contingencia, sed quod omnia sint liberè producta. Sic pariter, quod decretum vel auxilium entitativè idem potuisset carere terminativè efficaciam, non facit, quod ipse actus voluntatis sit contingens & liber, sed tantum, quod DEUS liberè concurrat ad actus nostræ voluntatis.

Confirmatur. Ponamus Thomistam oppugnari à Scotista circa motivum Incarnationis, & Scotistam ad probandum Christi adventum, tametsi Adam non peccasset, uti hoc medio: Decretum DEI entitativè secundum se sumptum æquè poterat terminari ad Christum ut glorificatorem tantum, quàm ut Redemptorem: ergo æquè Christum venturus erat ut glorificator tantum, quàm ut Redemptor. Nunquid Thomista è vestigio negabit consequentiam, & dicet, non esse quæstionem de decreto quocunque possibili, sed de decreto præsentis, quod de facto datur, & tunc, si arguens velit, præsens decretum terminari ad Christum ut Glorificatorem tantum, negabit antecedens.

Pariter si velis probare, æquè posse à voluntate elici consensum, quàm dissensum, quia decretum DEI æquè potest absolutè terminari ad consensum, quàm dissensum, nego consequentiam: quia sermo est de præsentis decreto, prout est, non prout esse possit, illud enim est extra rhombum, ut patet in decreto creationis, ab ipso Adversario in exemplum adducto.

Contra 2. & 3. suppositum est, quod illa repugnent principiis tam Philosophiæ, quàm Theologiæ Thomisticæ. Nam primò efficacia decreti & auxilii apud Thomistas est efficacia physica causalitatis & quidem in actu secundo,

sed hæc non est ipse consensus & operatio voluntatis; nisi velis absurdè concedere, idem causari à seipso, & esse seipso prius & posterius: Effectus quippe produciuntur à causali efficacia causa, causa enim, non quæ inefficax, sed quæ efficax producit effectum, nec aliunde nisi ab efficiendo efficax denominatur: sed operatio voluntatis est effectus decreti & gratiæ efficacis; ergo operatio voluntatis produciuntur ab efficacia decreti & gratiæ: sed per te efficacia nihil est aliud, quàm exercitium, actio, operatio voluntatis: ergo operatio voluntatis à se ipsa produciuntur. Paucis: operatio voluntatis est per decretum quæ efficax: decretum quæ efficax est per operationem: ergo operatio est per se ipsam. Et quid magis esse potest hysteron proteron, quàm efficacem efficientiam causæ constitui per effectum, qui ab ipsa quoad efficaciam dependet, estque naturè posterior, nec aliunde nisi ab efficientia causæ effectus denominatur. Si connotatio alicujus obliqui ad hoc sufficit, ut per connotatum intrinsecè constituitur concretum ex forma connotante & connotata, tunc in Divinis Filiis erit intrinsecum constitutum Patris, effectus constitutum causæ, peccatum penitentia, & abolitionis Sacramentalis, persona Divina intrinsecum constitutum infinitæ offensæ, &c. quæ omnia apud Thomistas sunt exotica.

Contra 4. suppositum est, quod illa explicatio applicationis sit omnino aliena à mente Thomistarum, qui activam applicationem constitunt in impressione alicujus virtuosæ motionis transeuntis, quæ agens excitatur ad operandum, uti cum manus cultrum applicat ad sciendum.

Contra 5. pariter suppositum est, quod omnis doctrina Thomistarum reclinet futuritioni consensus prævisæ ante determinationem voluntatis factam per ipsum decretum prædefinitivum, sive in statu absoluto, sive conditionato, qualem tamen prævisionem & futuritionem Adversarius supponit.

Hinc facile ruunt omnes deductiones & conciliationes hæc arundinis fundamentis superstructæ, utpote omnes menti & doctrinæ Thomistarum contrariæ. Textus Thomistarum in ingeniosi commenti favorem ab Authore adducti minime favent, ut legenti primà fronte patebit. Et cum Thomista physicam prædeterminationem vocant gratiam vel auxilium connotans operationem voluntatis, non confundunt connotationem cum re connotata, sed illam sumunt casualiter ex parte auxilii causalitatis, & ex se infallibiliter inferentis, adeoque connotantis operationem.

Ergo nulla spes pacis? Etiamnum nulla, non ideo peior est S. Theologiæ conditio, cuius pulchritudo ex diversarum etiam adversariorum sententiarum varietate salvâ Catholice doctrinæ veritate ornatur, non minus quam univèrsam ex contrariorum elementorum & qualitatum conflictu.